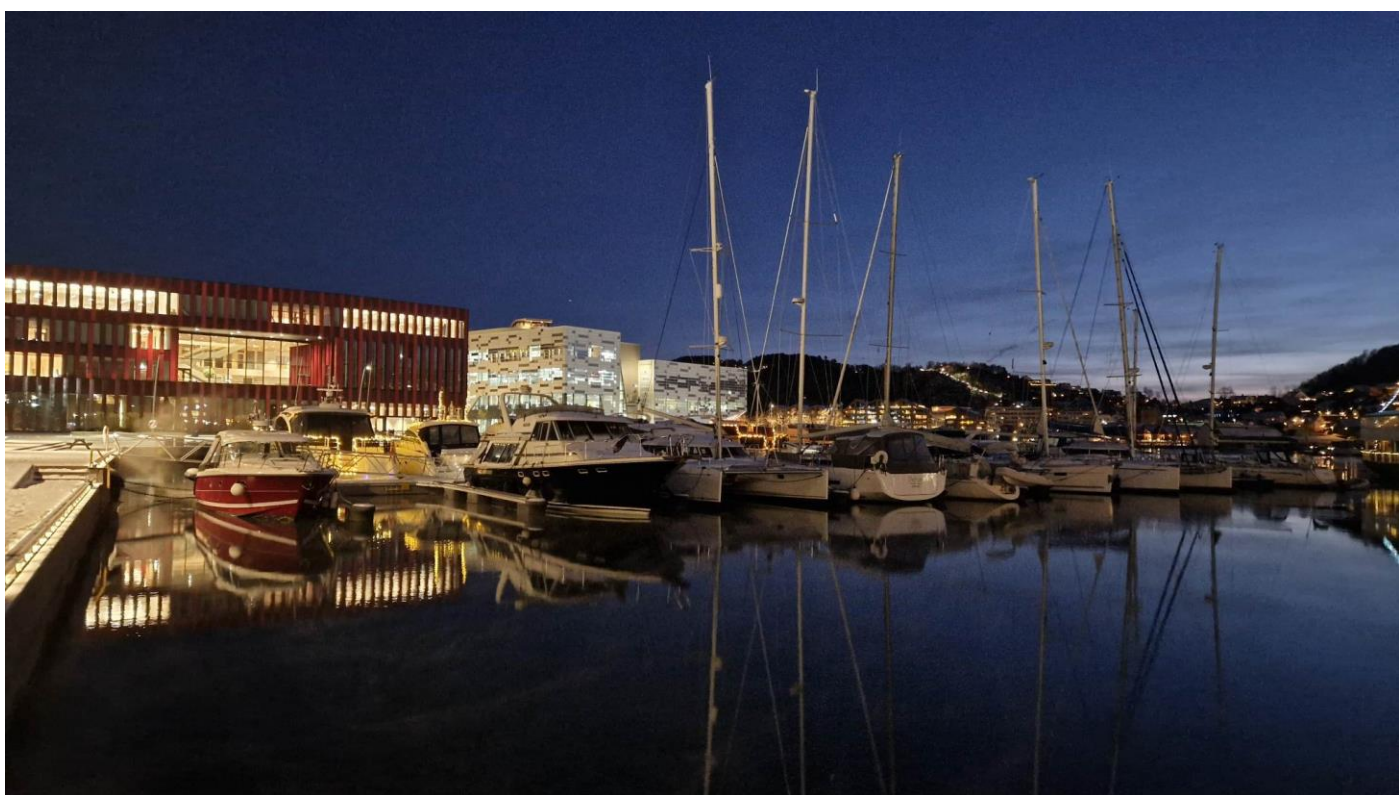

ÅRSRAPPORT 2022

SKP Sandnes kommunale
pensjonskasse

Innholdsfortegnelse

Nøkkeltall	3
Styrets beretning	4
Oppsummering bærekraft	16
Resultat	26
Balanse	27
Noter	28
Begrepsforklaring	47
Revisors beretning	50
Aktuarerklæring	53

NØKKELTALL

	2022	2021	2020	2019	2018
Inntekter og kostnader (i hele 1000)					
Premieinntekter (ekskl. AFP)	395 128	382 559	258 027	302 890	250 322
Netto pensjonskostnader	117 909	104 910	97 961	77 056	73 036
Netto AFP-kostnader	39 637	40 868	40 687	29 135	25 825
Driftskostnader	14 397	12 913	12 112	12 205	10 641
Finansinntekter – bokførte	422 915	239 839	260 854	164 396	83 745
Finansinntekter – verdiendringer	-858 525	198 137	117 899	305 117	-131 171
Rente- og risikoresultat	8 535	143 905	175 173	88 519	13 610
Kapital (i hele 1000)					
Total forvaltningskapital	5 788 327	6 039 400	5 420 546	4 762 588	4 068 012
Egenkapital: Innskutt + opptjent	354 000	302 768	274 417	236 839	208 320
Bufferfond (till.avs.+kursreg.fond før 2022)	951 983	1 452 488	1 214 220	925 831	604 532
Premiefond	527 301	610 575	589 732	340 392	282 361
Risikoutjevningfond	41 389	38 508	56 100	48 758	46 681
Forholdstall					
Arbeidsgivers premiesats, inkl. IFY*	9,50 %	9,03 %	9,32 %	8,71 %	8,06 %
Driftskostnader i % av forvaltningskapital	0,2 %	0,2 %	0,2 %	0,3 %	0,3 %
Driftskostnader i % av premieinntekter	3,6 %	3,4 %	4,7 %	4,0 %	4,3 %
Avkastning, verdijustert	-7,2 %	8,0 %	7,5 %	11,4 %	-1,1 %
Beholdning renter/aksjer/eiend. iht strategi	48/32/14	51/33/12	50/33/11	52/33/10	55/33/10
Pensjonister:					
Alderspensjon	1792	1598	1472	1310	1207
AFP	170	225	216	179	162
Uførepensjon	888	827	747	670	609
Ektefellepensjon	218	203	194	174	170
Barnepensjon	25	25	23	23	23
Sum pensjonister	3096	2878	2652	2356	2171
Medlemmer/årsverk					
Aktive medlemmer	5816	5800	5673	5218	4760
Fratrådte medlemmer med rettighet	4316	3782	2642	2397	2239
Fratrådte medlemmer uten rettighet	8993	8661	8777	8241	7629
Sum pensjonister og medlemmer	22218	21121	19744	18212	16799
Årsverk i pensjonskassen	7	6	6	6	6
Stresstest/solvensmargin					
Gjennomsnittlig beregningsrente	2,14 %	2,18 %	2,21 %	2,33 %	2,33 %
Gjennomsnittlig durasjon forpliktelser	17,78 år	17,50 år	17,74 år	18,57 år	18,57 år
Solvenskapitaldekning**	157 %	170 %	181 %	178 %	
Bufferkapitalutnyttelse stresstest I					73 %
Bufferkapitalutnyttelse stresstest II					61 %
Solvensmargin	425,7 %	301,1 %	301,2 %	245,5 %	236,8 %

*Ikke forsikringsbare ytelser. Se begrepsforklaring

**Erstatter stresstest I og II fra og med år 2019

STYRETS BERETNING 2022

Virksomheten

Sandnes kommunale pensjonskasse (SKP) ble opprettet 23. april 1936, og har som formål å yte pensjoner til medlemmene og deres etterlatte i henhold til egne vedtekter og de forsikringsavtaler som foreligger.

SKP er en selvstendig juridisk enhet, og er underlagt mye av det samme regelverk som gjelder for finans- og forsikringsbransjen. Midlene holdes adskilt fra kommunen og de andre virksomhetene som har SKP som pensjonsordning. Pensjonskassen står under tilsyn av Finanstilsynet, og har egen konsesjon til å drive virksomhet som kommunal pensjonskasse.

SKP har som målsetning å oppnå en god risikojustert avkastning innenfor de eksterne rammebetingelsene som til enhver tid foreligger, samt gjeldende vedtekter og styregodkjente strategier. Avkastningen skal over tid være høyere enn gjennomsnittlig beregningsrente (rentegaranti), som for 2022 er 2,21%.

SKPs medlemmer består av ansatte i:

Sandnes kommune* m/folkevalgte
Rogaland Kontrollutvalgssekretariat IS
Sandnes Havn KF
Sandnes tomteselskap KF
Rogaland brann og redning IKS (kun oppsatte rettigheter)
Sandnes kommunale pensjonskasse

*Sykepleiere og lærere er ikke inkludert, ettersom de har sin pensjonsordning i hhv KLP og Statens pensjonskasse.

Pensjonskassen er tilsluttet Overføringsavtalen mellom pensjonsordninger i offentlig sektor. Overføringsavtalen er en avtale mellom pensjons- og tjenesteordninger i offentlig sektor som skal sikre at arbeidstakere som er eller har vært medlemmer av flere ordninger, får pensjon som om de hele tiden var hos samme arbeidsgiver.

Oppsummering 2022

Til tross for at vi har gjennomgått et av de mest utfordrende årene en pensjonskasse kan oppleve, er vi i svært godt hold ved årsslutt. Med en solvenskapitaldekning på 157% er vi fremdeles i grønn sone med god margin. Det er ikke så ofte vi opplever verdifall i alle de tre aktivklassene vi er eksponert mot. Både aksjefondene, rentefondene og eiendomsfondene har falt i verdi gjennom året. Avkastningen endte dermed på -7,2% for porteføljen totalt sett i 2022.

På den positive siden har det gjennom året blitt slutt på alle coronarestriksjoner. Vi kan nå møtes og bevege oss som vi vil. Dette har vært positivt for driften av kontoret, og vi har opplevd stor økning i forespørsler om pensjonsrådgivning i våre lokaler. I tillegg har det gitt oss mulighet til å delta fysisk på fagsamlinger, samt å avholde møter med forvaltere.

Årsaken til det vanskelige markedet startet før vi publiserte fjorårets årsrapport i mars 2022. Krigen i Ukraina er selvsagt den største tragedien, og det ser dessverre ikke ut til å bli en snarlig løsning på den. I tillegg hadde vi logistikkutfordringer knyttet til vareleveranser, og etter hvert også tiltakende inflasjon. Responsen på inflasjonen var som forventet en massiv renteøkning på ganske kort tid, og i sum medførte dette store verdifall i alle aktivklassene. Heldigvis ser det ut som den verste renteøkningen er tilbakelagt, og for en pensjonskasse er det mer komfortabelt å operere under et høyere rentenivå.

Gjennom fjoråret har vi også fått på plass risikostyringsfunksjon og aktuarfunksjon, i tillegg til internrevisjonsfunksjonen, som ble etablert i 2021. Vi anser nå at vi etterlever IORP II-regelverket som er

gjeldende fra og med 01.01.23. Det er imidlertid svært omfattende, og vil kreve en betydelig innsats i forbindelse med oppfølging og styring av de nye funksjonene, samt regelmessig oppdatering av styrende dokumenter.

Gjennom 2022 har vi observert et stadig økende omfang i dataangrep mot bedrifter og offentlige institusjoner. Dette er noe vi tar veldig alvorlig og jobber systematisk for å unngå. Som følge av dette, har vi en svært god dialog med Sandnes kommune sin IKT-avdeling, som bidrar til å øke sikkerheten vår. Vi har også etablert en tett dialog med fagforeningene, som representerer medlemmene våre. Vi anser samarbeid som nøkkelen til en god utvikling av pensjonskassen, og vil prioritere dette høyt fremover.

Markedet så langt i 2023 har vært bedre enn forventet, men det er som vanlig stor usikkerhet fremover. Heldigvis har vi gjennom vår avtale med Sandnes kommune en robust sponsor som bidrar med innskutt egenkapital på årlig basis. Dette gir oss den fleksibiliteten vi trenger til å utnytte kapasiteten i gode og dårlige markeder.

Fortsatt drift

Årsregnskapet for 2022 er avlagt under forutsetning av fortsatt drift, og styret bekrefter at forutsetningene er til stede.

Styret kjenner ikke til at det er vesentlig usikkerhet knyttet til årsregnskapet, og kjenner ikke til ekstraordinære forhold som har betydning for vurderingen av pensjonskassens regnskap. Det er ikke inntruffet forhold etter regnskapsårets slutt som har betydning for vurdering av regnskapet.

Regnskapet føres etter Forskrift om årsregnskap for pensjonsforetak (FOR 2011-12-20 nr. 1457) samt regnskapsloven.

Organisasjon, ledelse og administrasjon

SKP ledes av et styre på seks medlemmer. Fire blir oppnevnt av kommunestyret (tidligere bystyret), hvorav en er uavhengig. To styremedlemmer oppnevnes av arbeidstakerorganisasjonene som medlemmenes representanter.

Nytt styre ble konstituert i 2020, og består av:

Oppnevnt av bystyret:

Arne Oftedal, AP, leder
Elisabeth Stene, Frp
Heidi Bjerga, SV
Ole Jacob Olsnes (uavhengig)

Vararepresentant:

Elin S Andersen, AP
John Hov, FNB
Thor M Seland, H
Lisa R Hillier (uavhengig)

Oppnevnt av arbeidstakerorganisasjonene:

Wenche Pedersen, nestleder
Kjell Ove Karlsson

Signe E Joachimsen (1. vararepresentant)
Ivar Skjørestad (2. vararepresentant)

Styret, f.v: Elisabeth Stene, Heidi Bjerga, Ole Jacob Olsnes, Wenche Pedersen (nestleder), Kjell Ove Karlsson, Arne Oftedal (styreleder)

Styresammensetningen fra og med 1.1.2020 tilfredsstillt krav til kjønnsfordeling gitt i finansforetaksloven § 8-4 og allmennaksjeloven § 6-11 a.

Det er ikke tegnet ansvarsforsikring overfor foretaket og/eller tredjepersoner for noen av styremedlemmene eller daglig leder.

Det ble avholdt 10 styremøter i 2022, hvorav 7 var ordinære og 3 ekstraordinære. Totalt ble det behandlet 42 beslutningssaker og 24 orienteringssaker. Pensjonskassens revisor og aktuar har deltatt på noen av møtene. Grieg Investor, som utarbeider uavhengig risikoreport, har deltatt på alle møtene.

Pensjonskassen har kontor i 3. etasje i Havnespeilet, som ligger i Rådhusgata 3 i Sandnes.

Administrasjonen består av 7 årsverk: F.v.: Terje Frafjord (daglig leder), Grete Kvåle, Ellen Hovland, John-Willy Bjerkli, Tone Brueland, Bjørg Braut (alle rådgivere), Frode Osmundsen (økonomikonsulent)

Styret anser arbeidsmiljøet i pensjonskassen som godt. Sykefraværet i 2022 var på 1,46 %. Dette er en liten økning sammenlignet med 2021 (0,32%). Sykefraværet har vært stabilt lavt de fem siste årene, med et årlig gjennomsnitt på 0,99%.

Virksomheten forurensrer det ytre miljø i ubetydelig grad.

SKP har avtaler med følgende konsulenter innenfor forsikringsvirksomhet og finansielle tjenester:

- KLP Forsikringservice AS om aktuertjeneste. Ansvarshavende aktuar er Arnfinn Osmundsvaag. Fra og med 01.01.23 vil KLP Forsikringservice også ivareta aktuarfunksjonen
- BDO AS ved statsautorisert revisor/partner Stig Fjell Dahl som ansvarshavende revisor
- DNB er pensjonskassens hovedbankforbindelse
- Lege Eirik S Hauge har vært benyttet som rådgivende lege ved behandling av brutto uførepensjoner
- Grieg Investor er rådgiver for finansielle tjenester og ivaretar risikostyringsfunksjonen. Sistnevnte er lovpålagt fra og med 01.01.23
- Sandnes kommune har utkontraktert avtale om leveranse av IKT-funksjonen. SKP kjøper også enkelte arkivtjenester fra Sandnes kommune
- Gabler AS leverer programvaren Kompas som er fagsystem for behandling av medlemsdata og beregning av pensjonsytelser
- Coretrek AS er vår leverandør for utvikling og vedlikehold av nettsider
- PwC har utkontraktert avtale med leveranse av internrevisjonsfunksjonen
- Det er tegnet reassuranseavtale med Arch Re. Avtalen er formidlet av en dansk forsikringsmegler ved navn 02 Broking ApS. Avtalen er to-årig og løper ut 2023.

SKP er medlem av arbeidsgiverorganisasjonen Samfunnsbedriftene, samt Pensjonskasseforeningen, som organiserer private og kommunale pensjonskasser. Foreningen er høringsinstans i saker fra departementene og har jevnlig samarbeidsmøter med relevante offentlige instanser.

Finansvirksomheten

Styret har vedtatt en kapitalforvaltningsstrategi som er styrende for forvaltningen av pensjonskassens midler. Denne revideres minimum årlig, og gjerne hyppigere dersom det er behov. Strategiens generelle mål er at midlene skal forvaltes med hensyn på sikkerhet, risikospredning, likviditet og avkastning, slik at pensjonskassens formål kan oppfylles.

Avkastningsmålet er at det skal oppnås en tilfredsstillende avkastning, slik at pensjonskassen kan møte de forpliktelsene den har påtatt seg uten at det skal gå på bekostning av sikkerheten. Over tid må avkastningen være høyere enn den garanterte renten. Forventet avkastning for 2022 var beregnet til 3,6 %, mens den gjennomsnittlige garanterte renten for året er 2,21 %.

Marginen mellom forventet avkastning og garantert rente er stadig økende som følge av renteoppgangen vi har hatt i 2022. Dette er positivt på sikt, men isolert sett for 2022 har den hyppige renteoppgangen, kombinert med fall i aksjemarkedet medført store verdifall. Avkastningen for 2022 endte på -7,2 %. Normalt vil fall i aksjemarkedet medføre fall i markedsrenter, og dermed bidra til å dempe den negative effekten, men for 2022 medførte den tiltakende inflasjonen at samtlige eiendelsklasser opplevde verdifall.

På sikt vil imidlertid et høyere rentenivå bidra til at pensjonskassen er mindre sårbar for store verdifall, og i tillegg mer beskyttet når det gjelder svekkelse i solvenskapitaldekningen.

Kapitalforvaltningsstrategien gir regler om tillatte investeringer, rammer og rebalansering. SKP har valgt å kun investere i fondsstrukturer, og har ingen investeringer i enkeltstående verdipapirer. SKP har tilgang til å investere i følgende aktivaklasser:

- Norske/nordiske valutasikrede obligasjonsfond med investment grade rating
- Globale valutasikrede obligasjonsfond med investment grade rating
- Norske obligasjoner med pant i eiendom som holdes til forfall, mandat forvaltes av Storebrand
- Norske/nordiske aksjefond
- Globale aksjefond
- Ubelånte valutasikrede eiendomsfond
- Bankinnskudd/pengemarkedsfond

Følgende investeringsmandat var gjeldende per 31.12.22:

AKTIVAKLASSER	STRATEGIVEKTER I % AV TOTAL
AKSJER	32,5 %
- Nordiske aksjer	5,0 %
- Utenlandske aksjer	27,5 %
- Private Equity-fond	0,5%
EIENDOM	15,0 %
OBLIGASJONER	49,0 %
- Nordiske omløpsobligasjoner	21,0 %
- Nordiske hold til forfall-obligasjoner	5,0 %
- Utenlandske omløpsobligasjoner	23,0 %
PENGEMARKED/BANKINNSKUDD	3,0 %
SUM	100 %

Det tillates et avvik på +/- 5 % på vedtatt strategivekt før rebalansering

Pensjonskassens aktiva er delt i kollektiv- og selskapsportefølje. Kollektivporteføljen består av eiendeler som motsvarer forsikringstekniske avsetninger, mens selskapsporteføljen består av eiendeler som

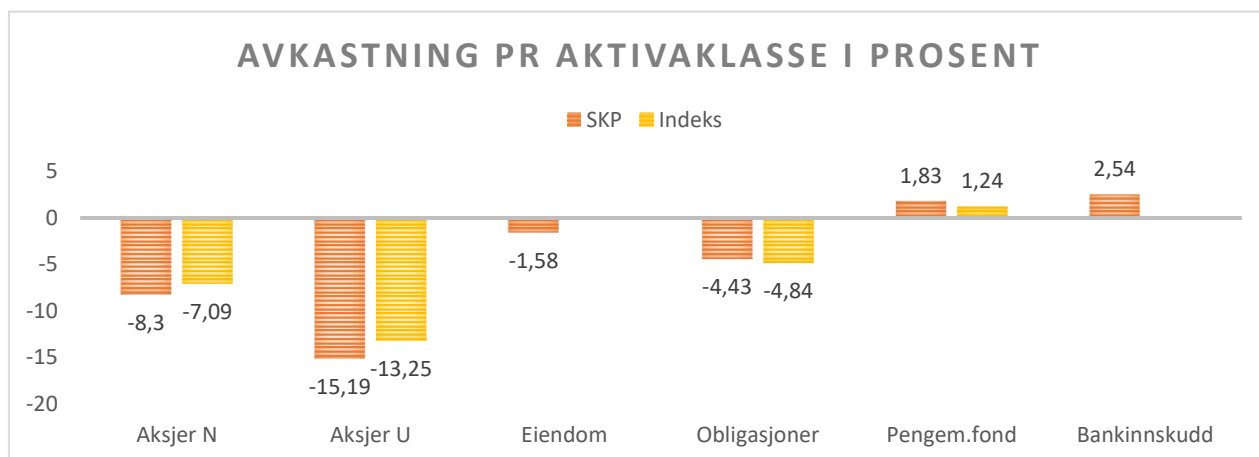

motsvarer pensjonskassens ansvarlige kapital og andre forpliktelser utenom forsikringsforpliktelsene. For mer detaljer om fordelingen, se note 1.5.

Styret har vedtatt at det skal foretas en fellesforvaltning av midlene i selskaps- og kollektivporteføljen.

Avkastning

Årets totale Dietz-beregnete avkastning for kollektivporteføljen er -7,20 %. Grafen viser avkastning i prosent for 2022 fordelt på de ulike aktivaklasser, samt indeks:

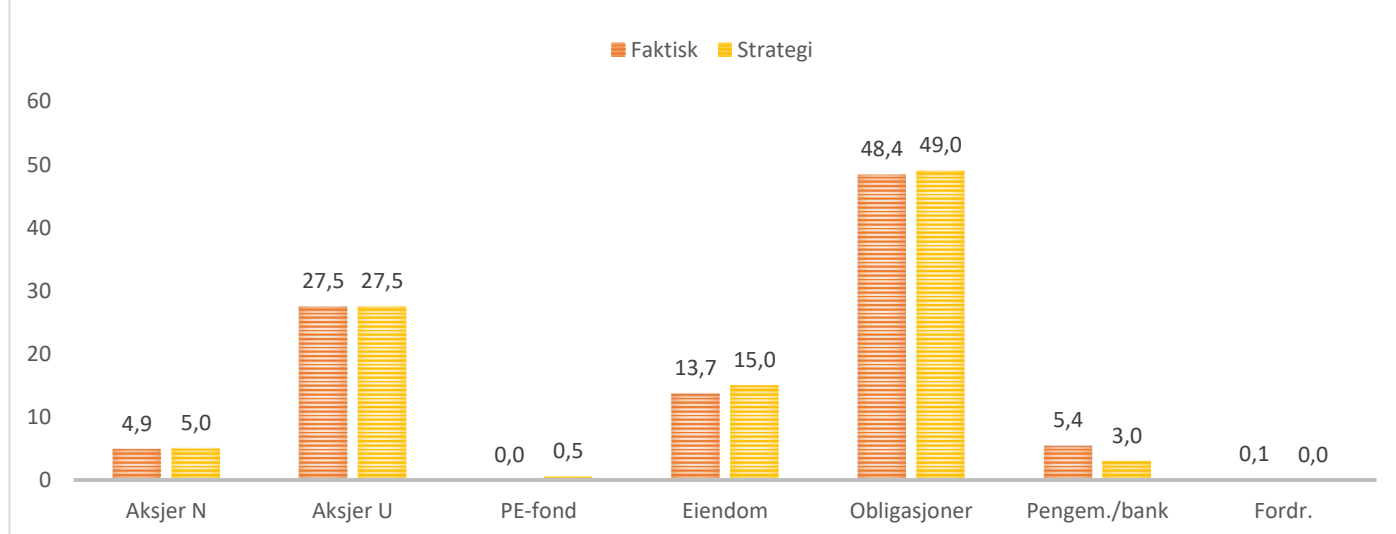
Følgende indekser benyttes som sammenligningsgrunnlag per aktivaklasse:

Aksjefond nordiske:	OSEFX
Aksjefond utenlandske:	50/50 MSCI AC WORLD NOK/HDG NOK
Eiendomsfond:	Ingen indeks
Norske/nordiske obligasjoner:	75/25 NBP RM 123D3/Norsk stat 3 år
Anleggsobligasjoner:	Ingen indeks
Globale obligasjoner:	60/40 BarCap Global Agg/1-3 YRS HDG NOK
Pengemarked:	NBP Norsk Stat Durasjon 0,25

Risikostyring

Styrets retningslinjer for kapitalforvaltningen og investeringsstrategien gir regler for forvaltning og akseptabelt risikonivå. Med risiko menes sannsynligheten for verdissingninger i våre eiendeler. Faktisk vektning kan avvike med +/- 5 % iff strategivektene. Pr årsslutt ser strategisk og faktisk vektning slik ut:

VEKTING PR AKTIVAKLASSE I PROSENT

Gjeldende strategiske vekter ble sist justert i styremøte avholdt 26. oktober 2022. Det ble besluttet å ta inn 0,5 % i Private Equity-fond. Tilsvarende ble strategisk vekt for utenlandske aksjefond nedjustert fra 28 % til 27,5 %, og total strategisk vekt for aksjefond nedjustert fra 33 % til 32,5 %. I tillegg ble det foretatt noen endringer i de strategiske rammene under styremøte avholdt 22.06.22. I dette møtet ble det vedtatt å øke strategivekten på eiendom fra 12 % til 15 %, mens rammen for obligasjoner ble redusert fra 51 % til 49 %. I tillegg ble strategivekten for pengemarkedsfond redusert fra 4 % til 3 %.

Det utarbeides en avkastningsrapport til styret på månedlig basis. Denne viser blant annet avkastning per aktivaklasse, samt faktisk balansevekt versus strategisk vekting.

Grieg Investor AS hadde i 2022 ansvar for uavhengig overvåking og rapportering av kapitalforvaltningen i henhold til kapitalforvaltningsforskriften. Grieg Investor vil også fra og med 01.01.23 ivareta risikostyringsfunksjonen i tråd med IORP II-regelverket.

Styret behandler hvert kvartal en risikorapport i henhold til Finanstilsynets krav. Rapporten inneholder blant annet en oversikt over samlet risikoeksponering og angir eventuelle brudd i forhold til gjeldende forskrifter og interne retningslinjer. Styret vurderer også i denne sammenheng om pensjonskassens soliditet og likviditet er tilstrekkelig i henhold til gjeldende krav og interne retningslinjer.

Under stressede perioder, som vi til dels har opplevd gjennom 2022, utarbeides det hyppigere statusrapporter til styret. Disse gir en oppdatering på solvenssituasjonen og avkastningen i porteføljene basert på de beste estimatene som foreligger.

ESG-området er integrert i risikorapporten. Dette inkluderer en status per fond, samt utvikling og endring i de eksklusjonslistene som vi mottar informasjon om i Enigma. På jevnlig basis utarbeides det også en oversikt over uønskede hendelser, som distribueres til styret.

Det er gjennomført årlig risikovurdering i forbindelse med internkontrollbekreftelsen. Samtlige ansatte tar del i risikovurderingen. Internkontrollbekreftelsen ble verifisert av vår internrevisor i PwC, og godkjent i styret. PwC gjennomførte uavhengig internrevisjon i pensjonskassen i tråd med styregodkjent revisjonsplan. De oppsummerte sine funn og forbedringsforslag til styret ved årsslutt i styremøtet, som ble avholdt 16. desember.

Styret mottar i hvert styremøte rapport fra daglig leder som oppsummerer utvikling i driften i perioden, markedsutvikling, avkastning og transaksjoner som er gjennomført.

Pensjonskassen er underlagt kravet om solvensmargin gitt i Forskrift nr. 481 av 19. mai 1995. Solvensmarginvurderingen utføres av pensjonskassens aktuar, og rapporteres til Finanstilsynet. Solvensmarginkapitalprosenten pr 31.12.22 var 425,7 %.

Pensjonskassens likviditetsstrategi, hjemlet i finansforetakslovens § 13-7.2, gir regler om likviditetsstyring og likviditetsbeholdning. Pensjonskassen skal til enhver tid ha en likviditetsreserve som tilsvarer tre måneders pensjonsutbetaling. I tillegg skal 18 måneder med estimerte pensjonsutbetalinger være tilgjengelig i kontanter og/eller pengemarkedsfond.

Note 1.4 gir utfyllende informasjon om risikostyring.

Forsikringsvirksomheten

Pensjonsforpliktelser

Medlemmene i SKP er ansatte, eller tidligere ansatte, i Sandnes kommune inkl. folkevalgte, Sandnes Havn, Sandnes Tomteselskap, Rogaland Brann og Redning, Rogaland Kontrollutvalgssekretariat og Sandnes kommunale pensjonskasse. Lærere og sykepleiere er ikke medlemmer, ettersom de har tariffestet pensjonsavtale med henholdsvis Statens Pensjonskasse og KLP.

Type	2022	2021	Endring
Aktive	5 816	5 800	16
Fratrådte med rettighet	4 316	3 782	534
Fratrådte uten rettighet	8 993	8 661	332
Pensjonister	3 093	2 878	215
Totalt	22 218	21 121	1 097

Økningen totalt fra 2021 til 2022 skyldes naturlig vekst. Fratrådte med rettighet øker nå mer enn fratrådte uten rettigheter. Fra 2020 må en ha kun ett års medlemskap for å ha rettighet, mot tidligere tre års medlemskap. Det betyr at medlemsmassen øker i antall medlemmer med veldig kort opptjening. Total økning i antall pensjonister fra 2021 til 2022 er på 215. Størst økning er det i antall alders- og uførepensjonister.

Offentlige pensjonsordninger er tariffestet, og vedtektene finnes i Sentral Generell Særavtale 2020 – Pensjonsordninger (SGS 2020).

Med pensjonsreformen i 2011 ble opptjeningen av folketrygdens alderspensjon lagt om, og det ble vedtatt en gradvis innføring av ny opptjeningsmodell over en periode på 10 år, fra og med 1954-kullet til og med 1962-kullet. Offentlig tjenestepensjon samordnes med folketrygdens alderspensjon ved å beregne et fradrag for folketrygdens utbetalinger. Dette medfører at alderspensjonen fra folketrygden ikke skal reduseres, mens fradragene foretas i den offentlige tjenestepensjonen. Summen av disse to pensjonsutbetalingene skal ved full opptjening utgjøre 66 % av sluttlønn før levealdersjustering.

Pensjonen fra pensjonsordningen er fra 01.01.20 en påslagsordning. Alderspensjonen skal tjenes opp med en grunnsats på 5,7 % av pensjonsgrunnlaget mellom 0-12 G, og en tilleggssats på 18,1 % mellom 7,1 og 12 G. Alle år med pensjongivende inntekt skal gi rett til pensjonsopptjening frem til fylte 75 år. En skal kunne starte uttak av pensjonen når som helst mellom 62 og 75 år, og en skal kunne kombinere pensjon og arbeidsinntekt uten at pensjonen reduseres.

For årskullene frem til og med 1958 ble det, gjennom pensjonsreformen som ble vedtatt i 2011, innført en individuell garanti som sikrer et garantert pensjonsnivå på 66 % av sluttlønn. Garantien gjelder også for årskullene 1959-1962, men da med nedtrappende effekt. Garantien bestemmes av forholdet mellom medlemstid i offentlige tjenestepensjonsordninger før 2011 og samlet medlemstid. Pensjonene samordnes med andre offentlige pensjons- og trygdeytelser i henhold til Samordningsloven.

Medlemmer født mellom 1954 og 1962 vil ha opptjening i folketrygden etter både gammel og ny opptjeningsmodell. Overgangen fra gammel til ny opptjeningsmodell skjer gradvis, over 10 år. De nye samordningsreglene legger opp til den samme gradvise overgangen mellom nye og gamle samordningsregler.

Fra og med 2022 ble det såkalte toleransebeløpet i avtalefestet pensjon (AFP) økt fra 15 000 til 30 000 kroner i året. Medlemmer som mottar AFP kan ha inntekt inntil 30 000 kroner i året uten at AFP-utbetalingen reduseres.

For medlemmer født i 1963 eller senere skal AFP i offentlig sektor gjøres om til en pensjon som utbetales livsvarig etter modell fra privat sektor. Reglene for livsvarig AFP har kommet på høring. Høringsfristen er 17.02.2023. For medlemmer som ikke vil kunne oppfylle krav til ny offentlig AFP, skal det innføres betinget tjenestepensjon. Dette skal være et tillegg til alderspensjonen, og skal gi en økt sikkerhet for fremtidig samlet pensjon.

Offentlige pensjoner under utbetaling reguleres med gjennomsnitt av lønns- og prisvekst.

I år 2022 ble alderspensjon under utbetaling regulert i tråd med nye regler for regulering av alderspensjon. Ved den årlige reguleringen ble det lagt til grunn forventet lønnsvekst justert for eventuelt avvik mellom forventet og faktisk lønnsvekst de siste to årene. Lønnsveksten i 2022 ble anslått til 3,7 % i 2021. For lønnstakere under ett var årslønnsveksten på 3,5 % i 2021. Ved reguleringen i 2021 ble det lagt til grunn en forventet lønnsvekst i 2021 på 2,4 %. Det forelå ikke avvik to år tilbake i tid. Det gjennomsnittlige grunnbeløpet ble økt fra 104 716 til 109 784. Nytt grunnbeløp fra 01.05.22 er 111 477. Gjennomsnittet av lønns- og prisvekst ble på 4,12 %. Det ga en prosentvis økning i alderspensjon under utbetaling og satsene for minstenivå og garantipensjon på 3,53 % fra 1. mai.

Den alminnelige aldersgrensen i offentlig sektor er 70 år. Dersom tjenesten medfører uvanlig fysisk eller psykisk belastning eller stiller spesielle krav til fysiske eller psykiske egenskaper, kan aldersgrensen for stillingen være lavere. Disse har særaldersgrense på 65 år.

I henhold til ny pensjonsreform skal det utredes og avtales nye pensjonsregler for medlemmer som har særaldersgrenser. Reglene for disse har vært tilnærmet uendret svært lenge. Regjeringen har satt ned en ekstern arbeidsgruppe som skal vurdere ordningen med særaldersgrenser. Gruppen har frist til 01.06.23.

Offentlige pensjonsordninger er tilsluttet Overføringsavtalen med Statens Pensjonskasse (OA). Avtalen sikrer at medlemmer ikke taper på å tjene opp pensjonsrettigheter i flere offentlige pensjonsordninger.

Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser

(tall i hele tusen)	2022	2021
Til premiereserve (inkl. adm.reserve)	336 513	333 821
Pliktig rente til premiefond	11 210	11 124
Bufferfond 2022/kursreg.fond 2021	-500 506	185 834
Risikoresultat til premiefond	5 654	3 732
Risikoresultat til risikoutjevningfond	5 654	3 732
Renteresultat til premiefond	0	81 129
Renteresultat til till.avsetn. (kun 2021)	0	52 434

Premieinntekter

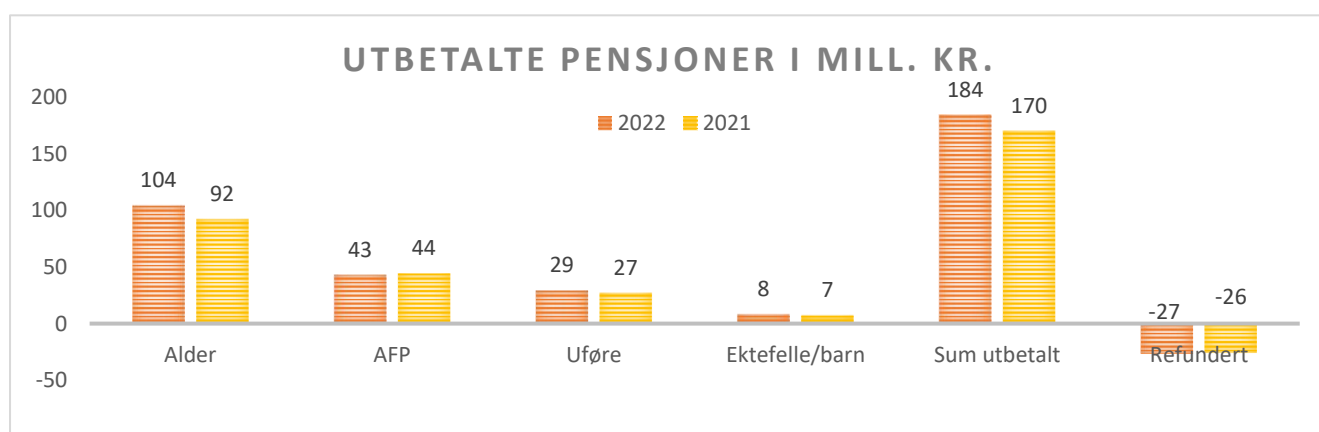
Medlemspremien er tariffestet til 2 %. For 2022 var normalpremien 9,5 % inkludert ikke forsikringsbare ytelser. Premien betales av arbeidsgiver, som i tillegg betaler reguleringspremie til dekning av årets økning i grunnbeløpet og lønnsvekst. Arbeidsgiver betaler også rentegarantipremie, som avsettes til pensjonskassens egenkapital.

AFP dekkes direkte av arbeidsgiver. Det vil si at utbetalt AFP til pensjonistene = innbetalt fra arbeidsgiver + netto refusjoner.

(tall i hele tusen)	2022	2021
Arbeidsgivers premie (hvh 9,5 % og 8,92 %)	197 442	178 850
Arbeidstakers premie (2 %)	41 586	39 609
Reguleringspremie	155 000	163 000
Rentegarantipremie	1 100	1 100
AFP, inkludert refusjoner	39 397	40 868
Sum	434 525	423 427

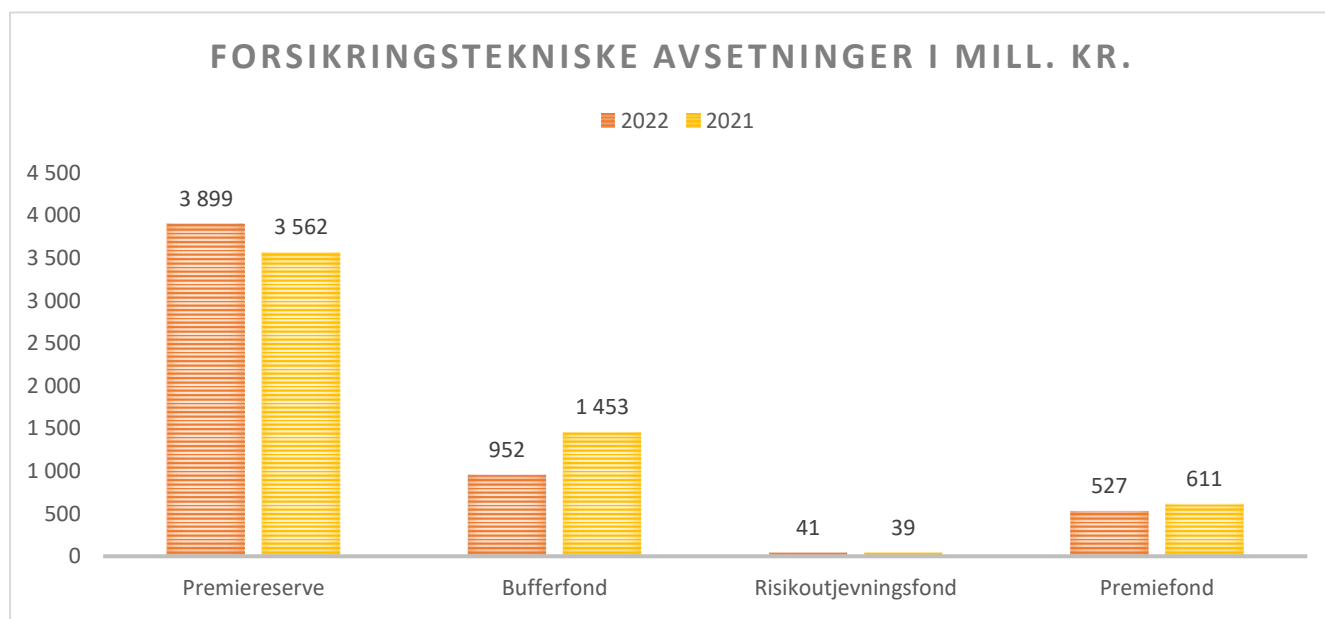
Utbetalte pensjoner

Antall pensjonister økte fra 2878 til 3093, herav alder fra 1598 til 1736, AFP fra 225 til 226 og uføre fra 827 til 888.

Forsikringsmessige forpliktelser (avsetninger)

Forsikringsvirksomhetslovens kapittel 3 omtaler de ulike forsikringsmessige forpliktelsene, som består av:

Egenkapital

(tall i hele tusen)	2022	2021
Innskutt egenkapital	227 247	206 247
Opptjent egenkapital	126 753	103 278

Økt innskutt egenkapital utgjør egenkapitalinnskudd med kr 21 mill fra Sandnes kommune. Økning i opptjent egenkapital skyldes i hovedsak realiserte finansinntekter i selskapsporteføljen.

Framtidsutsikter

Forsikringsvirksomheten

Flere regulatoriske forhold knyttet til pensjonsreformen er fortsatt uavklarte, herunder hvordan regelverket knyttet til AFP-ordningen skal være, hvem som skal forvalte offentlig AFP, samt hvordan denne skal finansieres. Et forslag til ny offentlig AFP har vært på høring, men vi er ikke kjent med når dette forventes å bli vedtatt. For medlemmer født i 1963 eller senere, skal AFP i offentlig sektor gjøres om til en pensjon som utbetales livsvarig etter modell fra privat sektor. Ny AFP skal kunne tas ut uten at stillingen må fratres, eller at alderspensjonsytelse fra folketrygden må stanses. For medlemmer som ikke vil kunne oppfylle krav til ny offentlig AFP, skal det innføres betinget tjenestepensjon. Dette skal være et tillegg til alderspensjon, og gi en økt sikkerhet for fremtidig samlet pensjon. I henhold til ny pensjonsreform skal det også utredes nye pensjonsregler for medlemmer som har særaldersgrenser. Regjeringen har satt ned en ekstern arbeidsgruppe som skal vurdere ordningen med særaldersgrenser.

Vår leverandør av pensjonsberegningssystem, Gabler, er godt i gang med å utvikle en ny dataplattform for beregning av offentlig tjenestepensjon. Den nye løsningen heter GOLF, og denne utvikles på et enklere og mer moderne format enn det vi har hatt tidligere. GOLF må ferdigstilles innen 2025, når de første ytelsene basert på ny opptjeningsmodell (SGS 2020), skal beregnes. Hvis leveransen blir som forventet, vil det bli en mye enklere saksbehandling, og en lettere tilgang til relevante data som benyttes for rapporteringsformål.

Arbeidet med forenkling av medlemskommunikasjon har fortsatt. Animasjonsfilmene vi utarbeidet til nettsiden vår ble publisert i 2022. I tillegg har vi gjort en del forenklinger på nettsidene som vi håper skal føre til at flest mulig medlemmer blir veiledet direkte til den informasjonen som er relevant for dem. Videre har vi foretatt en medlemsundersøkelse, og fått en del gode tilbakemeldinger på hva vi kan bli bedre på. Det planlegges en del tiltak knyttet til denne undersøkelsen i 2023, og det viktigste går på å forbedre informasjonen til de yngre medlemmene.

Kontoret har vært åpent for besøkende gjennom hele 2022. Vi har merket oss at det har vært et stort behov for fysiske besøk. Pensjon er komplisert, og mange liker å sitte ned sammen med en rådgiver og gå gjennom sine rettigheter. Da er det anledning til å stille alle de spørsmålene som gjør at man får bedre oversikt over egen situasjon. Det har vært en markant økning i antall rådgivermøter i 2022 sammenlignet med de foregående årene.

Ettersom kompleksiteten innen pensjonsreguleringen er stadig økende, ser vi for oss at vi skal fortsette å forenkle og forbedre de digitale løsningene, samtidig som vi ikke lar det gå utover muligheten for fysiske møter. Vi er ganske sikre på at vi må prioritere begge deler fremover.

Kapitalforvaltningen

Januar 2023 startet forrykende, med forventninger om at inflasjonen ville komme under kontroll og at rentetoppen var nært forestående. Dette medførte noen byks på børsen for de mest rentesensitive aksjene, samtidig som lange renter og kredittpåslag beveget seg nedover. Men vi skulle ikke langt ut i februar før nøkkeltallene viste at denne teorien begynte å slå sprekker, og inflasjonsfrykten tiltok igjen.

Forventningene til verdiutviklingen i 2023 er ganske moderate. Vi har kommet opp på et nivå hvor renteporteføljen vår har en betydelig høyere løpende inntjening enn den hadde for et år siden. Dette tror vi vi vil bidra til at diversifiseringseffekten mellom rente- og aksjeporteføljen virker bedre i innværende år enn den gjorde i 2022, hvor den var totalt fraværende. Selv om vi får et volatilt år med ytterligere inflasjon, tror vi at renteporteføljen vil havne i positivt lende.

Aksjeporteføljen er mye mer usikker. Til tross for god underliggende inntjening i de fleste selskapene, og en positiv start på 2023, er det mange tenkelige scenarier fremover, og ikke alle er like positive. Det mest kritiske for 2023 vil være om man oppfatter at det blir kontroll på inflasjonen, og at det dermed kan forventes en mildere pengepolitikk fremover.

Eiendomsporteføljen er også svært sensitiv for renteøkninger. Som følge av økende avkastningskrav, har vi hittil opplevd verdifall innen de fleste segmenter. Usikkerhet knyttet til rentenivå medfører lavere transaksjonsvolum, som igjen påvirker verdsettelsene negativt. I beste fall ser vi for oss at verdifallet avtar utover året, og kanskje snur litt mot slutten av året.

Sandnes kommunale pensjonskasse har en meget robust og veldiversifisert portefølje, og selv om 2023 skulle medføre vanskelige markedsforhold, er vi trygge på at vår kapitalbase er på et nivå som gir oss den beskyttelsen vi trenger.

Sandnes, 22. mars 2023

Arne Oftedal
styreleder

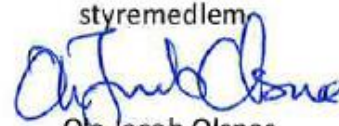

Wenche Pedersen
styrets nestleder

Heidi Bjerga
styremedlem

Elisabeth Stene
styremedlem

Kjell Ove Karlsson
styremedlem

Terje Frafjord
daglig leder

Ole Jacob Olsnes
styremedlem

OPPSUMMERING BÆREKRAFT 2022

Denne rapporten ble første gang utarbeidet for regnskapsåret 2020. Årets oppsummering, for regnskapsåret 2022, vil ta sikte på å illustrere utviklingen i porteføljene våre på de samme områdene basert på det tallgrunnlaget som foreligger.

Gjennom 2022 har det vært en ytterligere utvikling i regulering og lovkrav knyttet til ESG-området. De viktigste endringene er som følger:

- Offentlig forordning for bærekraftig finans (SFDR) har som formål å styrke investorbeskyttelsen og forbedre den informasjonen som formidles til sluttinvestor om hvordan bærekraft tas hensyn til i investeringsbeslutninger. Lov om offentliggjøring av bærekraftsinformasjon i finanssektoren gjennomfører både taksonomiforordningen og offentliggjøringsforordningen i norsk rett, med ikrafttredelse fra 1. januar 2023.
- Det er en rekke utfordringer knyttet til taksonomien på nåværende tidspunkt. Et eksempel er «den grønne brøken» som for eksempel en del banker rapporterer. Denne inneholder kun store foretak som har rapporteringsplikt i henhold til taksonomien i telleren, mens nevneren består av utlån og andre aktiviteter rettet mot alle typer selskap som pt ikke har den samme rapporteringsplikten uavhengig om de er bærekraftige eller ikke. Det gir et noe begrenset bilde av den reelle situasjonen.
- Det er en pågående diskusjon om hvilke aktiviteter som kan defineres som grønne i henhold til taksonomirammeverket. Denne diskusjonen forventer vi vil pågå en stund.
- I desember 2022 ble det endelig klart at verden får en ny global avtale for mennesker og natur. Naturavtalen har som mål å stanse og reversere tap av natur, og gi oss mer natur, innen 2030.
- 4. mars 2023 ble det oppnådd enighet om en avtale om bevaring og bærekraftig bruk av internasjonale havområder. Avtalen er et viktig bidrag for å styrke havforvaltningen. Avtalen kom i stand som følge av at FNs generalforsamling i 2017 besluttet å sammenkalle en internasjonal konferanse for å fremforhandle en ny avtale under FNs havrettskonvensjon om vern og bærekraftig bruk av marin biodiversitet i havområder utenfor nasjonal jurisdiksjon.
- Mange aktører har utviklet fondsprodukter som er kategorisert iht artikkel 8 og 9. Det er imidlertid forskjeller på hvor strengt dette regelverket tolkes av de ulike forvalterne. Flere har valgt å reklassifisere fondene gjennom 2022.

Sandnes kommunale pensjonskasse (SKP) har gjennom 2022 fortsatt arbeidet med å tilpasse seg det regelverket som har blitt innført knyttet til bærekraft, samt de standardene som vi anser som mest vesentlige for den kommende utviklingen.

Det må, som i forrige rapport, påpekes at informasjonsinnhenting knyttet til bærekraft fremdeles bærer preg av manglende fullstendighet og nøyaktighet ettersom det er svært ulik praksis mellom foretak i ulike deler av verden når det gjelder publisering og rapportering av informasjon knyttet til bærekraft. Det vil ta tid før datakvaliteten er tilfredsstillende, og metodene som anvendes er harmonisert mellom de ulike aktørene.

I denne seksjonen vil vi, basert på den informasjonen som er registrert i vårt porteføljesystem Enigma, gi en status på de ulike porteføljene. I tillegg vil vi si noe om hvordan vi rapporterer til styret, samt hvordan vi styrer risikoen knyttet til de tre faktorene miljø, sosiale forhold og selskapsstyring.

Status ESG-rating

ESG-ratingen er basert på data innhentet fra MSCI, og er oppdatert per årsslutt i vårt porteføljestyresystem. Det er ikke alle underliggende aktiva som er analysert, men det gir en pekepinn på nivået. Det er imidlertid viktig å være klar over følgende feilkilder:

- Ratingen er avhengig av analyseselskapets metodikk, i dette tilfellet MSCI.
- En del selskaper i porteføljen kan ha for god ESG-rating ettersom de «passer godt» til den metodikken som er lagt til grunn.
- Noen selskaper har ikke hatt fokus på ESG, og deres manglende rapportering kan medføre en dårligere rating enn de fortjener.
- Ikke alle selskapene blir analysert.

I tabellen under har vi oppsummert utviklingen i resultatene i de ulike delporteføljene. Det er ikke ESG-rating på våre eiendomsfond. Tabellen viser den totale andelen av våre aksjefond og rentefond splittet mellom norske/nordiske og globale utstedere.

ESG rating per delportefølje

Rating År	Norske aksjer			Globale aksjer			Norske renter			Globale renter		
	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
AAA	14,50 %	11,30 %	24,50 %	8 %	12 %	14 %	2,8 %	8,8 %	9,4 %	2,20 %	2,50 %	3,60 %
AA	25,30 %	30,90 %	32,40 %	15,50 %	23,20 %	28,10 %	20,0 %	18,6 %	21,7 %	5,40 %	7,90 %	11,50 %
A	17,40 %	18,30 %	15,10 %	23,90 %	28,00 %	27,50 %	10,0 %	10,6 %	7,1 %	5,50 %	6,50 %	8,30 %
BBB	9,80 %	8,50 %	7,40 %	24,10 %	19,80 %	18,10 %	4,9 %	8,0 %	6,1 %	6 %	4 %	3 %
BB	4,20 %	7,30 %	4,40 %	7,60 %	8,10 %	5,10 %	5,7 %	1,2 %	0,6 %	3,40 %	2,70 %	1,90 %
B	0,10 %	1,10 %	0,80 %	3,30 %	4,60 %	2,00 %	1,5 %	0,0 %	0,0 %	1,20 %	0,90 %	0,40 %
CCC	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,80 %	0,40 %	0,10 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,20 %	0,10 %	0,10 %
Statsrelatert							7,2 %	7,0 %	6,4 %	42,90 %	46,50 %	47,10 %
Ikke ratet/konanter	0,70 %	5,70 %	4,60 %	1,30 %	2,90 %	4,60 %	0,0 %	3,9 %	1,0 %	0,00 %	4,10 %	3,00 %
Ikke analysert	28 %	16,9 %	10,8 %	15,2 %	1,0 %	0,9 %	47,9 %	41,9 %	47,7 %	33,20 %	24,40 %	21,10 %
Sum	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100 %	100 %	100 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %

Figur 1. ESG-rating per delportefølje per årsslutt 2020 -2022

ESG-ratingen ser på hvert selskap sin rating innenfor sin sektor. Et selskap som Equinor har dermed AAA-rating, fordi de vurderes blant de beste energiselskapene på ESG i sin sektor.

Vi ser av tabellen ovenfor at innen både norske aksjer og globale aksjer er det en økning i kategoriene A til AAA, mens det er en reduksjon i kategoriene BBB-CCC. I tillegg er andelen «ikke analysert» nedadgående.

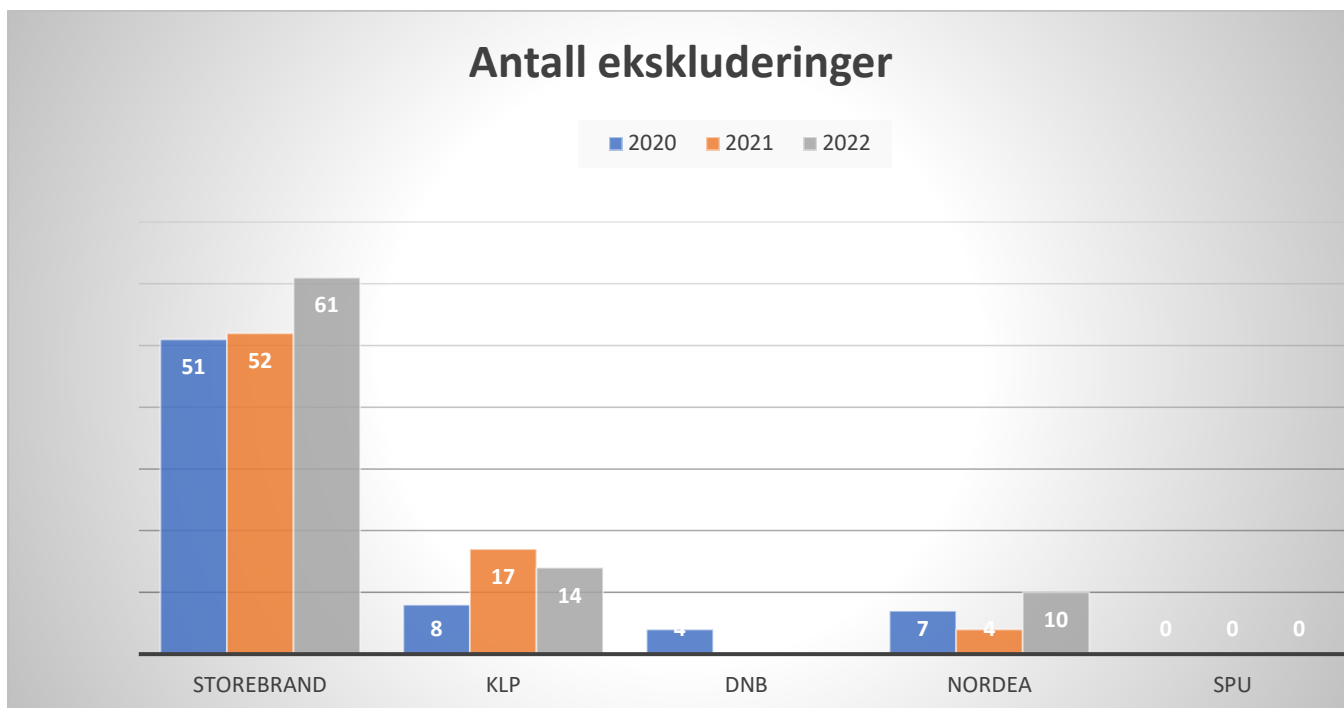
På rentesiden er det en økning i kategoriene AAA-A på den globale renteporteføljen, mens det i den norske renteporteføljen er minimale endringer i forhold til 2021.

Status selskapsekskluderings i porteføljen

Som en del av den kvartalsvise risikorapporteringen utarbeider SKP en oversikt som viser hvilke av våre underliggende aksjeutsteder som er ekskludert av henholdsvis Statens Pensjonsfond Utland (SPU), Storebrand, KLP, Nordea eller DNB. I porteføljestyresystemet har vi til enhver tid oversikt over alle disse ekskluderingsene, hvilke selskaper det gjelder, hvorfor de er ekskludert, samt innenfor hvilken kategori.

Forvalterne avgjør om dette er saker som medfører at de vil selge seg ut av aksjen, eller om de vurderer at det er vilje hos utsteder til å gjøre endringer, og at de derfor velger å beholde aksjen. Ekskluderings sakene vurderes forskjellig blant de ulike forvalterne. Storebrands kriterier for ekskluderings samsvarer f.eks. ikke nødvendigvis med SPU sine, men alle forvalterne har eksklusjonskriterier for sine egne fond.

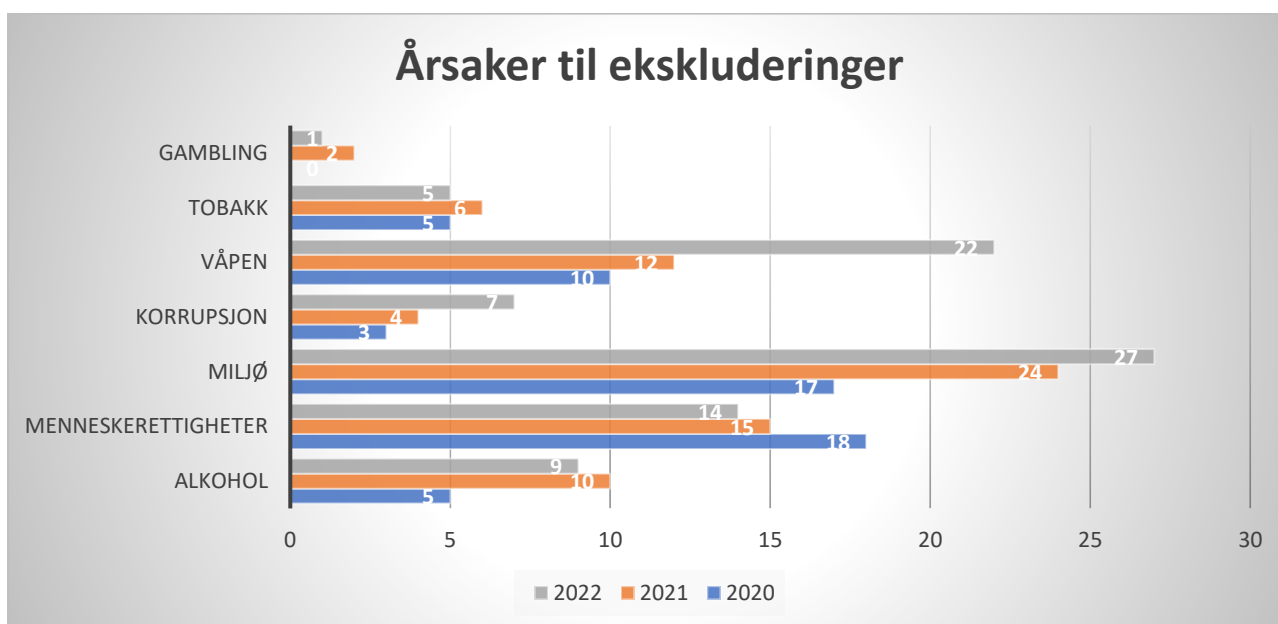
Aksjer SKP eier via aksjefond som enkelte forvaltere har valgt å ekskludere i perioden 2020 - 2022

Figur 4. Kilder til ekskluderinger av selskaper mellom ulike forvaltere per årsslutt 2020 – 2022

Figur 4 viser at det er en økning i ekskluderinger fra Storebrand og Nordea sammenlignet med tidligere år. Fra KLP er det en liten nedgang i ekskluderinger sammenlignet med 2021. Det er ingen selskaper i vår portefølje som er ekskludert fra SPU.

Fordeling av årsaker til ekskluderinger i vår aksjefondsportefølje i 2020 og 2021

Figur 5. Årsaker til ekskluderinger av selskaper per årsslutt 2020 og 2021

Figur 5 viser at det er størst økning i ekskluderinger knyttet til miljø, våpen og korrupsjon. Miljø og våpen er de kategoriene som er årsak til flest ekskluderinger i vår portefølje.

Status klimaprofil i portefølje

Dette kapittelet inneholder en status av SKPs porteføljes klimaprofil per årsslutt 2022 og 2021.

Formålet med dette kapittelet er å informere om porteføljens klimaprofil. Det er ikke ment som investeringsråd eller en anbefaling om å investere i et hvilket som helst finansielt instrument eller strategi. Metoden som er brukt i analysen er under arbeid og hensyntar at regulatoriske standarder er under stadig utvikling for å sikre en felles metode for utregning av klimaindikatorer. Vi tar forbehold om eventuelle endringer i metoden.

Det er delt opp i fire deler:

- 1) *Klimaindikatorer for aksje- og obligasjonsporteføljen*
- 2) *Netto null analyse med forklaring*
- 3) *Hvor mange forvaltere som har satt seg netto null målsetninger per 31.12.2022*
- 4) *Hvor mange selskaper i porteføljer som har satt seg klimamål godkjent av Science Based Target Initiative.*

1) Klimaindikatorer for aksje – og obligasjonsporteføljen

Det er valgt ut tre ulike indikatorer for å illustrere klimaprofilen til porteføljen per 31.12.2022 og 31.12.2021¹, vist i tabellen nedenfor². Indikatorene er paristilpasningsprosenten (PAP), vektet gjennomsnittlig karbonintensitet (WAC) og eide utslipp.

PAP viser hvor tilrettelagt porteføljen er mhp Parisavtalens mål om å begrense økt global oppvarming til 1,5 grader celsius og å redusere globalt karbonutslipp til netto null. Porteføljens PAP var 57 % per årsslutt 2022.

WACI står for vektet gjennomsnittlig karbonintensitet, og viser porteføljens eksponering mot karbonintensive selskaper. Porteføljens WACI var 75 tonn CO₂e per million dollar i omsetning for Scope 1 og 2 utslipp per 31.12.2022. For Scope 1, 2 og 3 utslipp, var porteføljens WACI 559 tonn CO₂e per million dollar i omsetning.

Eide utslipp viser absolutte klimagassutslipp tilknyttet en portefølje. Dette forteller deg om hvor mye av utslippene til selskapet som er finansiert av porteføljen. Porteføljens eide utslipp for 2022 var 14 260 tonn CO₂e for Scope 1 og 2 utslipp, og 92 652 tonn CO₂e for Scope 1, 2 og 3 utslipp.

---

¹ Se vedlegg for forklaring av utregningsmetode og dekningsgrader.

² Kilde: Grieg Investor og MSCI ESG, 2023

2022

	Vekt	PAP	WACI (tCO ₂ e/\$mill)		Eide Utslipp (tCO ₂ e)	
			Scope 1-2	Scope 1-3	Scope 1-2	Scope 1-3
Aksjer	38 %	61 %	132	798	9 497	64 295
(Indeks)		(59%)	(168)	(1068)	(13 840)	(99 047)
Selskapsobligasjoner	62 %	52 %	28	360	4 764	28 358
Totalt	100 %	57 %	75	559	14 260	92 652

2021

	Vekt	PAP	WACI (tCO ₂ e/\$mill)		Eide Utslipp (tCO ₂ e)	
			Scope 1-2	Scope 1-3	Scope 1-2	Scope 1-3
Aksjer	39 %	59 %	99	605	8 092	45 289
(Indeks)		(59%)	(151)	(943)	(14 324)	(90 724)
Selskapsobligasjoner	61 %	51 %	37	349	6 346	34 939
Totalt	100 %	56 %	66	470	14 438	80 228

Figur 6 Utslipp i aksje- og obligasjonsporteføljen i 2021 og 2022

2) Netto Null Metode

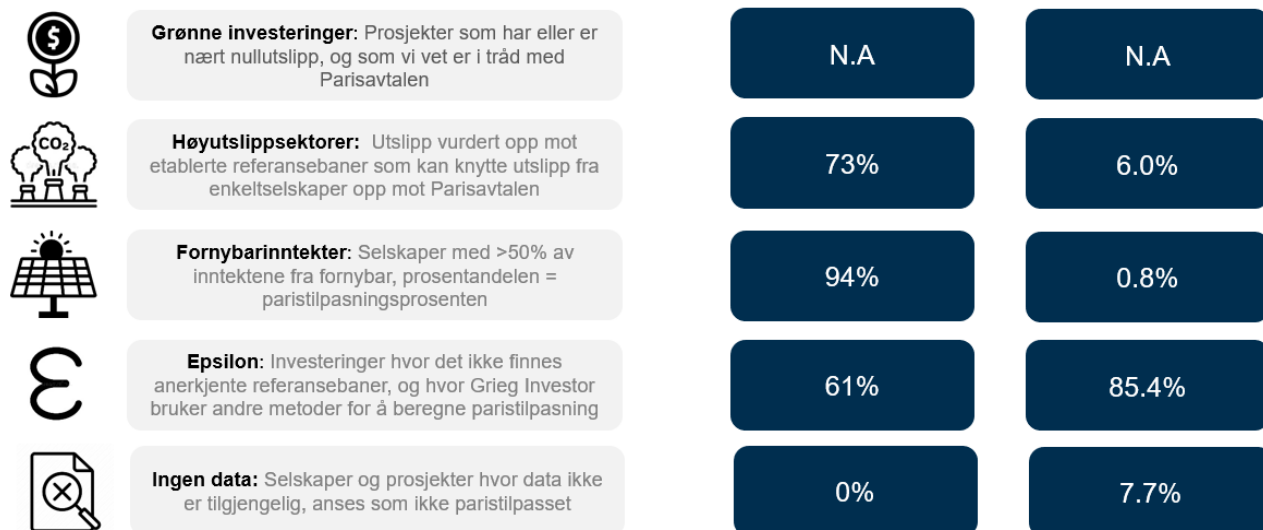
Det gjennomføres en analyse av porteføljens grad av omstilling i lys av Parisavtalens mål om å begrense global oppvarming til 1,5 grader celsius, såkalt netto null-analyse. Analysen tar utgangspunkt i ulike metoder og datapunkter, med mål om at en så stor som mulig andel av analysen tar i bruk vitenskapelig baserte metoder. Slike metoder har som mål å fastsette en sammenheng mellom klimaprofilen til et gitt selskap og omstilling i tråd med Parisavtalen. Med klimaprofil legges det til grunn både utslippsreduksjoner og satsing på grønn teknologi, herunder fornybar energi.

Resultatet fra analysen vises som en paristilpasningsprosent (PAP). Denne viser, for ett gitt år og definerte evalueringskriterier, i hvilken grad selskaper i porteføljen omstilles i tråd med Parisavtalens mål. Et resultat på 100 % PAP betyr at porteføljen er i tråd med Parisavtalen for ett gitt år. Det er derimot ikke forventet at en diversifisert portefølje kan oppnå en 100 % PAP i dag, ettersom realøkonomien ikke omstilles i tråd med Parisavtalens mål, men snarere styrer mot om lag 2,4 grader celsius oppvarming. Det kan derimot legges til grunn at PAP vil øke over tid hvis verdenssamfunnet i større grad omstilles i tråd med Parisavtalen.

Ulike evalueringskriterier legges til grunn basert på hvor god kunnskapsstyrke analysen har, altså «hvor godt beregner vi et selskaps grad av netto null-omstilling?». Følgende delanalyser gjennomføres og illustreres i grafikken nedenfor på neste side³.

³ Kilde: Grieg Investor, MSCI ESG og Transition Pathway Initiative (TPI), 2023.

Aggregert paristilpasningsprosent = 57%

Figur 7 Evalueringskriterier – netto null analyse

- I. **Grønne investeringer:** En klassifisering av prosjekter som har eller er nær nullutslipp, og hvor aktiviteten er etablert i anerkjente klimascenarier som en del av løsningen for å klare 1,5°C-målet. Prosjekter som faller inn under denne kategorien klassifiseres som å være 100 % i tråd med klimamålet. Det foreligger ikke strukturerte data for SKP sine investeringer i grønne obligasjoner innen fornybar energi for øyeblikket, derfor er disse investeringene ikke hensyntatt i analysen i år, men det er et mål å få disse reflektert i paristilpasningsprosenten over tid.
- II. **Høyutslippsektorer:** Analysen av høyutslippsselskaper tar i bruk vitenskapelig baserte metoder, med utgangspunkt i sektorbaner publisert av det Internasjonale Energibyrådet (IEA) og Transition Pathway Initiative (TPI). Vi anslår at denne analysen har en god kunnskapsstyrke, hvilket betyr at utfallet i analysen kan tillegges vekt. Selskaper som er definert i disse sektorene utgjør en stor andel av verdens totale klimagassutslipp. Høyutslippsselskaper i porteføljen har en PAP på 73 % i 2022. Det vektete snittet av utslipp fra høyutslippsselskaper var 11.2 millioner tonn CO₂e per 31.12.2022.
- III. **Fornybarinntekter:** For å fange opp børsnoterte selskaper som er betydelige aktører innen fornybar energi legger vi til grunn to kriterier. Et selskap som (a) har mer enn 50 % av inntektene i fornybar energi tillegges (b) den samme prosentsetsatsen som PAP. F.eks.: et selskap som har 65 % inntekter fra fornybar energi antas å ha en PAP på 65 %. Dette kriteriet anvendes typisk på kraftprodusenter, hvor sektorbaner krever at all kraftproduksjon over tid må bli fornybar eller tilsvarende andre nullutslippsløsninger. Fornybarinntekter i porteføljen utgjør en PAP på 94 %.
- IV. **Resterende investeringer:** I denne delen av porteføljen er det ikke mulig å tilknytte selskaper og prosjekter som en del av den fremtidige klimaløsningen på samme måte som for eksempel fornybar energi. Det eksisterer heller ikke data som gjør det mulig å vurdere selskaper opp mot sektorbaner, altså vitenskapsbasert metode. Analysen i denne kategorien tar i bruk de to indikatorene som er mest vanlige i klimaanalyser blant investorer. Den første er vektet gjennomsnittlige karbonintensitet (WACI), hvor evalueringskriteriet er at denne skal redusere med 7 % i året fra 2020 til 2030. Det andre evalueringskriteriet er at temperatur-scoren for et selskap skal være 1,5°C. Temperatur-scoren er en metode som gjør vurdering av et selskaps framoverskuende utvikling basert på selskapets historiske utslippsutvikling og uttalte ambisjoner om fremtidige utslippskutt. Analysen under resterende investeringer antas å ha en lav kunnskapsstyrke og må derfor tillegges mindre vekt. Porteføljens PAP innen denne kategorien er 61 %.

- V. **Ingen data:** Data er en utfordring innen selskapsobligasjonsporteføljen, og dette er særlig tilfelle når det er mindre selskaper som er utsteder. Over tid må disse selskapene inkluderes i analysen. For å reflektere datadekningsandelen i porteføljen og for å gi et insentiv til å forbedre dette, antas det at selskaper uten data har 0 % i PAP. I aksje- og selskapsobligasjonsporteføljen mangler data for 7,7 % av porteføljen. Med denne regelen anvendt blir resultatet en PAP på 57 %.

3) Netto Null forpliktelser per årsslutt 2022

15 av 19 forvaltere i SKP sin portefølje har satt seg netto null målsetninger eller forpliktet seg til Net Zero Asset Manager Initiative (NZAMI). Dette tilsvarer 92 % av kapital i porteføljen.

4) Dekningsgrad på Science Based Target Initiative

Science Based Target Initiative (SBTi) er gullstandarden for å sette vitenskapsbaserte klimamål for å kutte utslipp i selskaper. Dette er en omfattende prosess og krever god oversikt over både direkte og indirekte utslipp til selskapet. Når klimamålene til selskapet har blitt verifisert av SBTi, må selskapet årlig rapportere på fremgangen.

Per 31.12.2022 hadde 25 % av selskapene i porteføljen fått godkjent klimamålene sine av SBTi og 20 % hadde forpliktet seg til å sette klimamål. Dette er en forbedring målt mot 2021, der 20 % av selskapene hadde fått verifisert målene sine, og kun 12 % hadde forpliktet seg til å sette klimamål.

Bærekraft i eiendomsfondene våre

Blant våre fem eiendomsfond er det noe ulik fremgangsmåte med hensyn til bærekraftig forvaltning. Tre av fondene har klassifisert porteføljen gjennom GRESB (Global Real Estate Sustainability Benchmarking) sin bærekraftsundersøkelse. Ytterligere en har testet sertifiseringen, og planlegger offisiell sertifisering i 2023. GRESB er en organisasjon som jobber for å fremme rapportering om bærekraft, og gir bedre mulighet for å sammenligne eiendomsforvalteres bærekraftspraksis.

I kapitalforvaltningsstrategien har vi en målsetning om at 70 % av eiendomsporteføljen vår skal ha en GRESB-score på minimum 75 poeng innen utgangen av 2022. Per utgangen av 2022 har 66 % av porteføljen en GRESB score som overstiger 75 poeng. Inkluderer vi den forvalteren som har gjennomført en test score i 2022, er andelen ca 85 %.

Videre har alle fondene en prosess for å klassifisere flere av sine bygg i porteføljen i henhold til BREEAM-standarden som skal sikre en god miljøkvalitet på eiendommene. Vi har i strategien en målsetning om at 50 % av eiendomsmassen skal være BREEAM-sertifisert innen utgangen av 2022. Per årsslutt 2022 er denne andelen beregnet å utgjøre ca 54 %.

Alle fondene har signert/besluttet å signere FNs prinsipper for ansvarlige investeringer.

SFDR-klassifisering av våre aksjefond

Aksjefond globale	Artikkel
BNP Paribas Global Climate Impact	9
AKO Global Long-only - C1 NOK (Hdg)	6
AKO Global Long-Only NOK Class CF1	6
Baillie Gifford WW Global Alpha Choice Class D Hdg NOK	8
Genesis Emerging Markets	6
KLP AksjeGlobal Indeks Valutasikret	8
Nordea1 - Global Climate and Environment BI NOK	9
Nordea Stabile Aksjer Global Hdg NOK	8
T. Rowe Price Global Value	8
Generation Global Equity A USD	8

Aksjefond norske/nordiske	Artikkel
Alfred Berg Gambak	8
KLP Aksje Norge	8
Nordea Norge Pluss	8
Elgar Kapitalforvaltning	6
DNB Grønt Skifte Norden B	8

Rentefond norske/nordiske	Artikkel
Alfred Berg Nordic IG Mid Dur Inst	8
Alfred Berg Obligasjon	8
DNB Kredittobligasjon B	8
DNB Obl.Norden B	8
DNB Obligasjon B	8
Nordea Obligasjon III	8

Rentefond globale	Artikkel
AXA Global Sustainable Agg Hdg NOK	9
Nordea 1 - European Covered Bond Fund NOK	8
Payden Global Short Bond Fund Hdg NOK	8
Storebrand Global Obligasjon 1-3 B	8
RobecoSAM Global SDG Credits IH NOK	8
RobecoSAM Global Green bonds	9
T. Rowe Price Global Aggregate Bond Fund NOK	8

Eiendomsfond	Artikkel
DnB Scandinavian Property Fund	8
Storebrand Eiendomsfond	8
DEAS Eiendomsfond Norge 1	8
Union Core Real Estate	8
Pareto Eiendomsfelleskap	8

Forklaringer til hvordan klassifiseringen kan forstås

Artikkel 9

Fond som har bærekraftige investeringer som formål. Disse skal blant annet opplyse om på hvilken måte produktet lever opp til en slik karakteristikk, eventuelt ved bruk av relevante referanseindekser. Det skal også opplyses om investeringsprosessen for å nå investeringsformålet.

Artikkel 8

Fond som fremmer miljømessige eller sosiale egenskaper. Disse skal blant annet opplyse om på hvilken måte produktet lever opp til en slik karakteristikk, eventuelt ved bruk av relevante referanseindekser.

Artikkel 6

Andre fond som ikke har et tilsvarende formål som under artikkel 8 og 9. Dette er ikke nødvendigvis dårligere fond, men de har en annen tilnærming til bærekraft, og/eller de kan ha en annen tidsplan som gjør at de per i dag ikke definerer seg inn under artikkel 8 eller 9.

Risikorapportering bærekraft

Bærekraft er en integrert del av SKPs risikorapportering. Dette er et område som hele tiden er under utvikling i takt med tilgang på informasjon om porteføljen. Vi forventer at flere selskaper vil rapportere bærekraftsdata fremover, og at dette over tid standardiseres. Dette vil imidlertid ta en del tid.

I risikorapporten til styret tas det med vesentlige endringer knyttet til bærekraft. Dette kan gå på forvalteres ekskluderinger av enkeltsselskaper eller andre forhold som strider mot gjeldende lovverk og standarder.

Veien videre

Vi forventer ytterligere avklaringer rundt taksonomirammeverket, og at kvaliteten på bedriftenes ESG-rapportering vil øke. Det er viktig at vi som investorer klarer å skille mellom de aktørene som kun tilpasser seg rammeverket for bærekraftige investeringer, og de som faktisk utgjør en forskjell i form av positive bidrag.

VEDLEGG:

1) Kommentarer til klimaindikatorene

1. Indeks består av 15 % av den norske fondsindeksen (OSEFX) og 85 % av verdensindeksen målt ved 50/50 MSCI AC WORLD NOK/HDG NOK for 2021 og 2022.
2. Dekningsgraden for aksjeporteføljen er 96 % for 2022 og 98 % for 2021.
3. Dekningsgraden for selskapsobligasjoner er 54 % i 2022 og 56 % i 2021.
4. Stat, statsrelaterte obligasjoner, kontanter og kommunale rentepapirer er ikke inkludert i analysen for obligasjonsporteføljen siden det per i dag ikke finnes evalueringskriterier for å knytte disse investeringene opp mot Parisavtalen fra et investorperspektiv.
5. Investeringer i eiendom er ikke inkludert i analysen. Det arbeides med å fremskaffe data for å inkludere denne aktivaklassen på et senere tidspunkt.

2) Formler til klimaindikatorene⁴

$$Eide utslipp = \sum_i \left(\frac{Nåverdi\ av\ investeringen_i}{EVIC_i} * Selskapets\ scope\ 1\ til\ 3\ klimagassutslipp_i \right)$$

$$WACI = \sum_i \left(\frac{Nåverdi\ av\ investeringen_i}{Nåverdi\ av\ porteføljen} * \frac{Selskapets\ scope\ 1\ til\ 3\ klimagassutslipp_i}{Selskapets\ inntekt_i\ (\$M)} \right)$$

---

⁴ Kilde: Partnership for Carbon Accounting Financials (PCAF), 2023.

RESULTAT

Note	TEKNISK REGNSKAP	2022	2021
	1. Premieinntekter		
2	1.1 Forfalte premier, brutto	416 761 860	403 343 127
2	1.2 - Avgitte gjenforsikringspremier	-90 825	-76 400
	Sum premieinntekter for egen regning	416 671 035	403 266 727
	2. Netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen		
3	2.2 Renteinntekt og utbytte mv. på finansielle eiendeler	68 740 529	84 827 662
14	2.4 Verdiendringer på investeringer	-803 947 750	185 833 905
4	2.5 Realisert gevinst og tap på investeringer	327 134 306	139 976 385
	Sum netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen	-408 072 915	410 637 952
3	4. Andre forsikringsrelaterte inntekter	0	69 967
	5. Pensjoner mv.		
	5.1 Utbetalte pensjoner mv.		
5	5.1.1 Brutto	-138 673 069	-124 772 137
	6. Endringer i kontraktsfastsatte forsikringsforpliktelser		
	6.1 Endring i premiereserve mv.		
18	6.1.1 Endring i premiereserve mv., brutto	-336 513 298	-333 820 856
18	6.2 Endring i tilleggsavsetninger	0	-52 434 080
14	6.3 Endring i kursreguleringsfond	0	-185 833 905
18	6.4 Endring i bufferfond	500 505 643	0
18	6.5 Endring i premiefond, innskuddsfond og fond for regulering av pensjoner mv.	-11 210 307	-36 541 830
	Sum endringer i kontraktsfastsatte forpliktelser	152 782 038	-608 630 671
	8. Midler tilordnet forsikringskontraktene		
18,20	8.1 Overskudd på avkastningsresultatet	0	-81 129 252
18,20	8.2 Risikoresultat tilordnet forsikringskontraktene	-5 654 015	-3 731 698
	Sum midler tilordnet forsikringskontraktene	-5 654 015	-84 860 950
	9. Forsikringsrelaterte driftskostnader		
6	9.1 Forvaltningskostnader	-2 085 563	-1 911 071
7,9	9.2 Forsikringsrelaterte administrasjonskostnader	-12 169 302	-10 875 169
	Sum forsikringsrelaterte driftskostnader	-14 254 864	-12 786 240
21	11. RESULTAT AV TEKNISK REGNSKAP	2 798 210	-17 075 353
	IKKE-TEKNISK REGNSKAP		
	12. Netto inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen		
3	12.2 Renteinntekter og utbytte mv. på finansielle eiendeler	4 562 705	5 596 585
14	12.4 Verdiendringer på investeringer	-54 577 500	12 303 374
4	12.5 Realisert gevinst og tap på investeringer	22 477 447	9 368 099
	Sum netto inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen	-27 537 347	27 268 057
3	13. Andre inntekter	157 034	0
	14. Forvaltningskostnader mv. tilknyttet selskapsporteføljen		
6	14.1 Forvaltningskostnader	-142 367	-127 225
8	14.2 Andre kostnader	-297 084	-373 955
	Sum forvaltningskostnader mv. tilknyttet selskapsporteføljen	-439 451	-501 180
21	15. RESULTAT AV IKKE-TEKNISK REGNSKAP	-27 819 764	26 766 877
	16. Resultat før skattekostnader	-25 021 554	9 691 524
10	17. Skattekostnader	-1 352 623	1 216 139
	18. Resultat før andre inntekter og kostnader	-26 374 177	10 907 663
	19. Andre inntekter og kostnader		
	19.1 Andre inntekter og kostnader - ikke omklassifisert til resultat		
23	19.1.2 Estimaterendringer knyttet til ytelsesbaserte pensjonsordninger	-1 847 137	-1 088 078
21	20. TOTALRESULTAT	-28 221 314	9 819 585

BALANSE

Note	EIENDELER I SELSKAPSPORTEFØLJEN	2022	2021
	2. Investeringer		
	2.3 Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost		
11	2.3.1 Investeringer som holdes til forfall	15 972 330	8 680 718
	2.4 Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi		
12	2.4.1 Aksjer og andeler (inkl. aksjer og andeler målt til kost)	169 558 315	166 477 706
13	2.4.2 Rentebærende verdipapirer	174 857 535	190 954 460
	Sum investeringer	360 388 180	366 112 884
	3. Fordringer		
16	3.2 Andre fordringer	1 282 736	1 819 528
	4. Andre eiendeler		
16	4.2 Kasse, bank	7 029 247	7 456 292
	SUM EIENDELER I SELSKAPSPORTEFØLJEN	368 700 163	375 388 704
	EIENDELER I KOLLEKTIVPORTEFØLJEN		
	6. Investeringer i kollektivporteføljen		
	6.3 Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost		
11	6.3.1 Investeringer som holdes til forfall	234 781 760	126 622 615
	6.4 Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi		
12	6.4.1 Aksjer og andeler (inkl. aksjer og andeler målt til kost)	2 492 385 189	2 609 315 802
13	6.4.2 Rentebærende verdipapirer	2 570 279 901	2 792 769 805
16	6.4.3 Utlån og fordringer	122 180 164	135 303 154
	SUM INVESTERINGER I KOLLEKTIVPORTEFØLJEN	5 419 627 013	5 664 011 376
	SUM EIENDELER	5 788 327 176	6 039 400 080
	EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSE		
17	10. Innskutt egenkapital	227 247 366	206 247 366
	11. Opptjent egenkapital		
17	11.1 Risikoutjevningfond	41 389 158	38 507 698
17	11.2 Annen opptjent egenkapital	129 926 563	161 029 336
	Sum opptjent egenkapital	171 315 721	199 537 034
	13. Forsikringsforpliktelser - kontraktsfastsatte forpliktelser		
18	13.1 Premiereserve mv.	3 898 954 026	3 562 440 728
18	13.2 Tilleggsavsetninger	0	421 748 355
14, 18	13.3 Kursreguleringsfond	0	1 030 740 076
18	13.4 Bufferfond	951 982 788	0
18	13.5 Premiefond, innskuddsfond og fond for regulering av pensjoner mv.	527 301 041	610 574 519
	Sum forsikringsforpliktelser - kontraktsfastsatte forpliktelser	5 378 237 855	5 625 503 678
	15. Avsetninger for forpliktelser		
23	15.1 Pensjonsforpliktelser o.l.	3 139 727	1 292 590
	15.2 Forpliktelser ved skatt		
10	15.2.1 Forpliktelser ved periodeskatt	1 591 973	0
10	15.2.2 Forpliktelser ved utsatt skatt	1 308 276	1 547 626
10	15.3 Andre avsetninger for forpliktelser	327 260	235 510
	Sum avsetninger for forpliktelser	6 367 236	3 075 726
	16. Forpliktelser		
19	16.3 Andre forpliktelser	4 517 895	4 412 332
19	17. Påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter	641 103	623 943
	SUM EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSE	5 788 327 176	6 039 400 080

Sandnes, 22. mars 2023

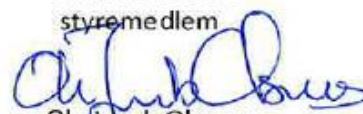

Arne Oftedal
styreleder

Wenche Pedersen Heidi Bjerga
styrets nestleder styremedlem

Elisabeth Stene
styremedlem

Kjell Ove Karlsson
styremedlem

Terje Frafjord
daglig leder

Ole Jacob Olsnes
styremedlem

Noter - Innholdsfortegnelse	Side
Note 1.1 - Vesentlige regnskapsprinsipper	29
Note 1.2 - Forsikringsmessige avsetninger og skatt	29
Note 1.3 - Medlemmer	30
Note 1.4 - Risikostyring	31
Note 1.5 - Fordeling kollektiv- og selskapsportefølje	33
Note 2 - Forfalte premier	34
Note 3 - Renteinntekter og utbytte mv. på finansielle eiendeler	34
Note 4 - Realisert gevinst og tap på investeringer	34
Note 5 - Utbetalt pensjon	35
Note 6 - Forvaltningskostnader	35
Note 7 - Forsikringsrelaterte administrasjonskostnader	35
Note 8 - Andre kostnader	35
Note 9 - Ytelser til daglig leder og styremedlemmer	36
Note 10 - Skatt	37
Note 11 - Obligasjoner, holdt til forfall	38
Note 12 - Aksjer og andeler (aksje- og eiendomsfond)	39
Note 13 - Rentebærende verdipapirer (obligasjons- og pengemarkedsfond)	40
Note 14 - Verdiendringer på investeringer	40
Note 15 - Kategorisering av finansielle instrumenter målt til virkelig verdi	41
Note 16 - Utlån og fordringer - Virkelig verdi	41
Note 17 - Egenkapital	42
Note 18 - Forsikringsmessige forpliktelser	43
Note 19 - Andre forpliktelser/påløpte kostnader	44
Note 20 - Resultatanalyse teknisk regnskap	44
Note 21 - Totalresultat overført til egenkapital og risikoutjevningfond	45
Note 22 - Kapitalavkastning	45
Note 23 - Pensjonsforpliktelser egne ansatte	45
Oppstilling av endringer i egenkapital	45
Kontantstrømoppstilling	46

NOTER TIL REGNSKAPET 2022

(alle beløp i hele 1000)

Note 1.1 - Vesentlige regnskapsprinsipper

Felles forvaltning

Pensjonskassen har felles forvaltning av midlene i kollektiv- og selskapsporteføljen. Fordelingen skjer prosentvis etter forholdet mellom egenkapital og forsikringstekniske avsetninger. Se note 1.5.

Finansielle eiendeler

Finansielle eiendeler innenfor virkeområdet til IAS 39 klassifiseres i følgende kategorier:

- Finansielle eiendeler til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet

Finansielle eiendeler som i første rekke holdes med formål å selge, som inngår i en portefølje av identifiserte instrumenter som er styrt sammen og hvor det beviselig er spor av kortsiktig gevinstrealisering.

- Utlån og fordringer

Finansielle eiendeler med faste eller bestembare kontantstrømmer, som ikke er notert i et aktivt marked.

- Andre finansielle eiendeler

Finansielle eiendeler som ikke faller inn i noen av kategoriene ovenfor.

Note 1.2 - Forsikringsmessige avsetninger og skatt

Premiereserve, herunder administrasjonsreserve og annen IBNR-avsetning. Balanse 13.1, resultat 6.1.1.

Premiereserven er aktuarberegnet, og utgjør forsikringsteknisk kontantverdi av pensjonsrettigheter opptjent på beregnings-tidspunktet.

Administrasjonsreserven skal dekke fremtidige administrasjonskostnader for fratrådte medlemmer med rettigheter hvis pensjonskassen blir satt under avvikling. Den kan ikke reduseres på annen måte enn ved å dekke årets administrasjonskostnader knyttet til løpende pensjonsutbetalinger.

IBNR-avsetning står for "Incurred but not reported". Årets premie må dekke mulige erstatninger som rapporteres og utbetales først flere år fram i tid. Det kan i noen tilfeller være snakk om senskader som blir kjent først mange år etter skaden oppstod.

Bufferfond. Balanse 13.4, resultat 6.4.

Nytt fom 2022, da kursreguleringsfond og tilleggsavsetninger ble slått sammen til bufferfond. Fondet inngår i ansvarlig kapital som påvirker solvenskapitaldekningen. Årets avkastningsresultat i kollektivporteføljen, bestående av både urealiserte og realiserte gevinster, kan avsettes her, samt at negativt avkastningsresultat kan dekkes av fondet. Det kan også settes av beløp her i løpet av året.

Premiefond. Balanse 13.5, resultat 6.5.

Premiefondet er akkumulert ved overskudd tidligere år, og kan brukes til å dekke framtidige premier. En eventuell avgjørelse om bruk av premiefondet gjøres i samarbeid med arbeidsgiver.

Risikoutjevningfond. Balanse 11.1, ingen resultatpost, da avsetning tas av resultat teknisk regnskap.

Risikoutjevningfondet skal absorbere svingninger i resultatet av forsikringsvirksomheten over tid. Resultatet innenfor nærmere bestemte grenser kan følgelig salderes mot fondet. Det kan også benyttes til delvis finansiering av økte avsetninger pga at pensjonskassens beregningsgrunnlag tilpasses pensjonistenes økte og økende levealder.

Skatt

Pensjonskasser skattlegges iht samme regelverk som gjensidige livsforsikringselskaper. Skattekostnad i resultatet består av betalbar inntektskatt og endring i utsatt skatt. Utsatt skatt/skattefordel beregnes på forskjeller mellom regnskapsmessig og skattemessig verdi på eiendeler og gjeld. Utsatt skattefordel bokføres når det er trolig at pensjonskassen vil ha tilstrekkelige skattemessige overskudd i senere perioder til å benytte skattefordelen. Pensjonskassen bokfører tidligere ikke bokført utsatt skattefordel i den grad at det har blitt sannsynlig at den utsatte skattefordelen kan benyttes. Tilsvarende vil pensjonskassen redusere utsatt skattefordel når det ikke lenger anses som sannsynlig at den utsatte skattefordelen kan benyttes. Utsatt skatt og utsatt skattefordel oppføres til nominell verdi i balansen. Sats for formuesskatt er 0,25 % av likningsmessig nettoformue, mot 0,15 % i 2021.

Note 1.3 - Medlemmer

Pensjonsforpliktelser

Kommunale pensjonsordninger er tariffestet. Vedtektene står i sentral generell særavtale om pensjonsordninger (SGS 2020). I tillegg til alderspensjon omfatter pensjonsytelsene uførepensjon, ektefellepensjon og barnpensjon. Fra fylte 65 år inngår AFP som en del av rettighetene. Med pensjonsreformen i 2011 ble opptjeningen av folketrygdens alderspensjon lagt om, og det ble vedtatt en gradvis innføring av ny opptjeningsmodell over 10 år, fra og med 1954-kullet til og med 1962-kullet.

Offentlig tjenstepensjon (bruttomodell) samordnes med folketrygden ved å beregne et fradrag for folketrygdens utbetalinger. Summen av disse skal ved full opptjening utgjøre 66 % av sluttlønn før levealdersjustering. Fra og med 1.1.20 startet ny opptjeningsmodell for offentlig tjenstepensjon for de som er født i 1963 eller senere. Mange av disse har også opptjening i den gamle bruttomodellen. Disse rettighetene blir omregnet til en oppsatt rettighet pr. 31.12.19.

Den nye modellen, som er en påslagsmodell, komplementerer den nye opptjeningsmodellen som ble innført i Folketrygden i 2011. Alderspensjonen skal tjenes opp med en grunnsats på 5,7 % av pensjonsgrunnlaget mellom 0-12 G, og en tilleggssats på 18,1 % mellom 7,1 og 12 G. Beregning og utbetaling av ny offentlig tjenstepensjon er helt uavhengig av utbetalt alderspensjon fra folketrygden. Alle år med pensjongivende inntekt skal gi pensjospoeng frem til fylte 75 år. Offentlige pensjoner reguleres årlig med lønnsveksten. Medlemspremien er tariffestet til 2 % av pensjonsgrunnlaget.

Ansatte i følgende enheter har pensjonsordning i pensjonskassen:

Sandnes kommune (m/folkevalgte)
Rogaland Kontrollutvalgssekretariat IS
Sandnes Havn KF
Sandnes tomteselskap KF
Sandnes kommunale pensjonskasse
Rogaland Brann og Redning IKS (kun fratrådte)

	2022	2021	2020	2019	2018
Aktive/fratrådte medlemmer					
Aktive	5 816	5 800	5 673	5 218	4 760
Fratrådte med rettighet	4 316	3 782	2 642	2 397	2 239
Fratrådte uten rettighet	8 993	8 661	8 777	8 241	7 629
Sum aktive/fratrådte medlemmer	19 125	18 243	17 092	15 856	14 628
Pensjonister					
Alder	1 792	1 598	1 472	1 345	1 207
AFP	170	225	216	144	162
Uføre	888	827	747	670	609
Ektefelle	218	203	194	174	170
Barn	25	25	23	23	23
Sum pensjonister	3 093	2 878	2 652	2 356	2 171

Note 1.4 - Risikostyring

SKP har vedtatt retningslinjer for kapitalforvaltningen og en investeringsstrategi som gir regler for hvordan midlene skal forvaltes og hvilket risikonivå som er akseptabelt. Med risiko menes sannsynligheten for verdisingninger i pensjonskassens eiendeler. For å sikre best mulig avkastning i forhold til valgte risikonivå, er porteføljen bygget opp med denne investeringsrammen:

Aktivklasse	Vedtatt vektning	Faktisk vektning	Avvik
Aksjefond - Nordiske aksjer	5,0 %	4,9 %	-0,1 %
Aksjefond - Utenlandske aksjer	27,5 %	27,4 %	-0,1 %
Aksjefond - Private equity-fond	0,5 %	0,0 %	-0,5 %
Obligasjonsfond - Nordiske obligasjoner	21,0 %	22,6 %	1,6 %
Obligasjoner - Holdt til forfall	5,0 %	4,3 %	-0,7 %
Obligasjonsfond - Utenlandske obligasjoner	23,0 %	21,4 %	-1,6 %
Eiendomsfond	15,0 %	13,6 %	-1,4 %
Pengemarkedsfond/bankinnskudd	3,0 %	5,4 %	2,4 %
Fordringer	0,0 %	0,3 %	0,3 %
Sum	100,0 %	100,0 %	

Vi har avtale med Grieg Investor AS om uavhengig overvåking og rapportering av kapitalforvaltningen iht kapitalforvaltningsforskriften. Kvartalsvis produseres en risikoreport iht Finanstilsynets krav, som framlegges for styret. Avvik pr 31.12. er vedtatt som akseptable.

Følgende typer av risiko finnes:

- Kredittrisiko

Defineres som usikkerheten hvorvidt en utsteder av et verdipapir ikke er i stand til å oppfylle sine forpliktelser.

Styret har iht Kapitalforvaltningsforskriften satt grenser for høyeste enkeltengasjement mot en utsteder. Ved investeringer vurderes også forvalternes kredittvurderingssystem, slik at investeringenes risiko holdes innenfor fastsatte rammer.

SKPs andeler i obligasjonsfond gjennomlyses av Grieg Investor. Følgende tall er hentet fra Finanstilsynets skjema for beregning av solvenskapitaldekning:

Rating	2022		2021	
	Markedsverdi	Durasjon	Markedsverdi	Durasjon
AAA	51 685	5,41	118 058	5,30
AA	156 591	3,96	167 360	3,98
A	583 427	3,69	508 933	3,84
BBB	837 065	3,88	773 323	4,12
BB	23 265	6,58	28 496	4,35
B	4 122	6,46	6 886	5,06
Ikke ratet	616 948	2,69	617 961	3,55
Obligasjoner med fortrinnsrett AAA	233 497	3,67	249 103	6,03
Obligasjoner med fortrinnsrett AA	22 168	3,80	30 935	3,88

Vår bank, DNB, har kredittrating AA.

- Likviditetsrisiko

Defineres som risikoen for at det ikke er tilstrekkelige likvider til å dekke løpende driftskostnader uten at det oppstår vesentlige ekstra omkostninger i form av prisfall på eiendeler som må realiseres eller i form av ugunstige finansieringsvilkår.

Iht SKPs likviditetsstrategi skal vi ha likviditet (bankbeholdning + pengemarkedsfond) til å dekke 18 måneders utbetalinger. Det har ikke vært brudd på dette i 2022.

Innestående på driftskonto (se note 16) er 106,5 mill, som er nok til minst å dekke de neste tre måneders pensjonsutbetalinger iht strategien. En solid bankbeholdning og en likvid portefølje dekker krav om likviditetsreserve.

- Markedsrisiko og forenklet solvenskapitaldekning

Defineres som risikoen for tap pga endringer i markedsverdier på investeringene.

Regneark for beregning av forenklet solvenskapitaldekning viser følgende tall, der markedsrisiko utgjør den høyeste risikoen:

	2022	2021
A.1 Kapitalkrav for markedsrisiko	1 018 776	1 301 449
A.2 Kapitalkrav for livsforsikringsrisiko	241 385	258 201
A.4 Kapitalkrav for motpartsrisiko	12 741	9 071
A.5 Reduksjon A.1-A.4 pga korrelasjon	-165 057	-177 459
A.7 Kapitalkrav for operasjonell risiko	22 818	23 851
A.8 Justering for den tapsabsorberende evnen til utsatt skatt	-169 599	-212 267
A.9 Samlet solvenskapitalkrav	961 064	1 202 846
N.4 Egenkapital inkludert risikoutjevningfond	398 608	405 784
N.9 Justerte avsetninger ved overgang til markedsverdi	155 425	166 365
N.23 Tilleggsavsetninger		421 748
N.24 Kursreguleringsfond		1 030 740
N.25 Bufferfond	951 983	
N.27 Mindreverdi holdt til forfall-obligasjoner	-13 247	
N.28 Korreksjon beste estimat død/uførhet	19 403	21 737
A.10 Ansvarlig kapital	1 512 172	2 046 374
A.11 Overskudd av ansvarlig kapital	551 108	843 528
A.12 Solvenskapitaldekning	157 %	170 %

Solvensmargin

	2022	2021
Solvensmarginkapital		
Kjernekapital - Balansepost 10	227 247	206 247
Ansvarlig kapital opptjent (i balansepost 11.2 - se note 17)	126 753	103 278
50 % av risikoutjevningfond	20 695	19 254
<i>50 % av bufferfond (2022)/50 % av tilleggsavsetninger (2021)</i>	475 991	210 874
Sum solvensmarginkapital	850 686	539 654
Aktuarberegnet minstekrav til solvensmargin	199 831	176 979
Solvensmarginkapital i % av minstekrav til solvensmargin	425,7 %	304,9 %

Note 1.5 - Fordeling kollektiv- og selskapsportefølje

Grunnlag for resultatføring av finansinntekter og forvaltningskostnader

Fordelingsnøkkelen beregnes på bakgrunn av regnskapstall pr 1.1. Den endres i løpet av året ved innbetaling av egenkapital.

	31.12.2022	31.12.2021
<i>Sum egenkapital og forsikringsforpliktelser pr 1.1. (balanse 10, 11 og 13)</i>	6 055 128	5 431 507
<i>Kollektivporteføljen består av:</i>		
11.1 Risikoutjevningfond pr 1.1.	38 508	56 100
13. Sum forsikringsforpliktelser pr 1.1.	<u>5 625 504</u>	<u>5 032 572</u>
<i>Sum kollektivportefølje</i>	5 664 011	5 088 672
<i>Selskapsporteføljen består av:</i>		
10. Ansvarlig kapital, pr 1.1.	227 247	207 463
11.2 Ansvarlig kapital, opptjent pr 1.1.	161 029	132 401
15.1 Pensjonsforpliktelser o.l.	1 293	205
15.2.2 Forpliktelser ved utsatt skatt	<u>1 548</u>	<u>2 766</u>
<i>Sum selskapsportefølje</i>	391 117	342 835
Andel kollektivportefølje av sum egenkapital og forsikringsforpliktelser pr 31.12.	93,54 %	93,69 %
Andel selskapsportefølje pr 31.12.	6,46 %	6,31 %

Grunnlag for balanseføring av urealiserte verdier (kun for år 2021)

Forsikringsvirksomhetslovens § 3-21: "Kursreguleringsfondet skal tilsvare summen av urealiserte gevinster på finansielle omløpsmidler som inngår i kollektivporteføljen". Verdiendringer i balansen fordeles derfor slik at de til sammen tilsvare kursreguleringsfondet. Regnestykket blir da:

Sum urealisert gevinst pr 31.12.	1 088 491
Kursreguleringsfond pr 31.12.	1 030 740
Kursreguleringsfond i % av urealisert gevinst (kollektivportefølje, balanse 6.4.1/2/4)	94,69 %
Andel selskapsportefølje (balanse 2.4.1/2/4)	5,31 %

Grunnlag for balanseføring andre poster

Forsikringsvirksomhetslovens § 3-11.2: "Eiendeler som motsvarer forsikringskapital knyttet til foretakets kontrakter med kontraktsfaste forpliktelser skal inngå i kollektivporteføljen". 5. ledd: "Eiendeler som ikke inngår i kollektivporteføljen eller investeringsvalgporteføljen, skal inngå i selskapsporteføljen". Regnestykket blir da:

Eiendeler pr 31.12.:	5 788 327	6 039 400
- Urealisert gevinst, fordelt etter egen sats (gjelder kun for 2021)		-1 088 491
= Eiendeler som skal fordeles	5 788 327	4 950 909
Fors.forpliktelser - kursreg.fond + risikoutj.fond pr 31.12 (andel kollektivportefølje)	5 419 627	4 633 271
Netto fors.forpliktelser i % av eiendeler som skal fordeles (andel kollektivportef.)	93,63 %	93,58 %
Andel selskapsportefølje	6,37 %	6,42 %

Note 2 - Forfalte premier

Pensjonskassens styre fastsetter årlig premiesats i pensjonsordningen etter anbefaling fra ansvarshavende aktuar.

	2022	2021
Premie, arbeidsgivers del (7,62 % / 7,92 %)	158 442	156 850
Arbeidsgivers tilskudd til ikke forsikringsbare ytelser (1,88 % / 1,11 %)	39 000	22 000
2 % medlemspremie	41 586	39 609
AFP for 65-66 åringer*	21 634	20 784
Reguleringspremie**	155 000	163 000
Rentegarantipremie	1 100	1 100
Sum forfalt premie - Resultatpost 1.1	416 762	403 343
<i>Bruk av premiefond</i>	<i>-100 138</i>	<i>-3</i>
<i>Forfalt premie korrigert for bruk av premiefond</i>	<i>316 624</i>	<i>403 340</i>
Reassuranse/katastrofeforsikring - Resultatpost 1.2	-91	-76

* SKP utbetaler også AFP for 62-64-åringer på vegne av kommunen, men dette er ikke en del av tjenstepensjonsordningen. Sandnes kommune sin refusjon av utbetalt AFP 62-64 kr 18 003 298,-/20 084 111,- påvirker ikke resultatet.

** Inkluderer fratradte medlemmer med rettighet fra Rogaland brann og redning IKS.

Note 3 - Renteinntekter og utbytte mv. på finansielle eiendeler

	2022	2021
Renteinntekter og utbytte		
Renter bankinnskudd	2 431	1 125
Renter tilgodeskatt (skattefrie)	8	0
Renter obligasjonsfond, obligasjoner og ansvarlige lån	32 213	52 068
Utbytte og rabatt forvaltningshonorar aksjefond	7 853	7 411
Utbytte og rabatt forvaltningshonorar obligasjonsfond	3 965	3 716
Utbytte og rabatt forvaltningshonorar eiendomsfond	26 990	26 175
Sum renteinntekter og utbytte	73 460	90 494
Andel kollektivporteføljen - Resultatpost 2.2	68 741	84 828
Andel kollektivporteføljen - Resultatpost 4	0	70
Andel selskapsporteføljen - Resultatpost 12.2	4 563	5 597
Andel selskapsporteføljen - Renter bankinnskudd - Resultatpost 13	157	0

Note 4 - Realisert gevinst og tap på investeringer

	2022			2021		
	Gevinst	Tap	Netto	Gevinst	Tap	Netto
Aksjefond	359 846	0	359 846	113 283	0	113 283
Obligasjonsfond	33 578	43 664	-10 086	38 910	1 063	37 848
Eiendomsfond	0	0	0	0	0	0
Valutagevinst/tap	0	148	-148	0	1 786	-1 786
Sum	393 423	43 812	349 612	152 193	2 849	149 344
Andel kollektivporteføljen - Resultatpost 2.5			327 134			139 976
Andel selskapsporteføljen - Resultatpost 12.5			22 477			9 368

Note 5 - Utbetalt pensjon

	2022	2021
Direkte utbetalte pensjoner		
Alderspensjon	92 854	82 976
AFP for 65-66-åringene*	24 620	22 810
Uførepensjon	27 392	25 862
Ektefellepensjon	6 696	6 386
Barnpensjon	817	695
Sum direkte utbetalte pensjoner	152 380	138 730
Utbetalt refusjon til andre pensjonskasser iht overføringsavtalen	13 390	11 711
Mottatt refusjon fra andre pensjonskasser iht overføringsavtalen	-27 097	-25 669
Netto utbetalte pensjoner - Resultatpost 5.1	138 673	124 772

*Utbetalt AFP 62-64 år kr 18 003 298,-/20 084 111,- påvirker ikke resultatet. Se også note 2.

Note 6 - Forvaltningskostnader

	2022	2021
Investeringsrådgiving og rapportering (Grieg Investor AS)	1 826	1 736
Direkte innbetalte forvaltningshonorar	401	301
Andre forvaltningskostnader	1	1
Sum forvaltningskostnader	2 228	2 038
Andel kollektivporteføljen - Resultatpost 9.1	2 086	1 911
Andel selskapsporteføljen - Resultatpost 14.1	142	127

Note 7 - Forsikringsrelaterte administrasjonskostnader

	2022	2021
Nærstående part: Sandnes kommune: Lisens økonomisystem og IKT-tjenester	162	172
Lønn, styrehonorar og andre personalkostn. 7 ansatte	7 421	6 613
Revisjonskostnader - ekstern revisjon	163	138
Revisjonskostnader - intern revisjon	235	224
Revisjonskostnader - annen bistand fra revisor	4	6
Aktuarkostnader	744	712
Husleie	512	502
Programvare - Gabler KOMPAS	1 854	1 697
Annen programvare	562	331
Andre administrasjonskostnader	512	480
Sum adm.kostnader - Resultatpost 9.2 (100 % til kollektivporteføljen)	12 169	10 875

Note 8 - Andre kostnader

	2022	2021
Gaver - Ikke fradragsberettiget	0	20
Korrigert AFP 62-64 tidligere år	0	132
Formuesskatt - Se også note 10	297	222
Sum andre kostnader - Resultatpost 10	297	374

Note 9 - Ytelser til daglig leder og styremedlemmer

Ytelser til daglig leder Terje Frafjord

Lønn	1 274
Telefon/bredbånd/avis	7
Kjøre- og reisegodtgjørelse	5
Sum	1 286

Ytelser til styremedlemmer

Styreleder Arne Oftedal (herunder kr 14,8' i tapt arbeidsfortjeneste)	135
Nestleder Wenche Pedersen	81
Styremedlem Heidi Bjerga	70
Styremedlem Elisabeth Stene	70
Styremedlem Ole Jacob Olsnes	68
Styremedlem Kjell Ove Karlsson	70
Varamedlem Signe E Joachimsen	2
Varamedlem Lisa R Hillier	0
Sum ytelser til styremedlemmer	498

Det er ikke gitt lån, forskuddsbetalinger eller sikkerhetsstillelser til daglig leder og styremedlemmer. Alle styremedlemmer får dekket abonnement på DN eller Finansavisen på hhv kr 9 000,- og kr 6 700,-. Abonnementet er inkludert i ytelsene.

Note 10 - Skatt

Risikoutjevningfondet vil være skattepliktig ved opphør av virksomheten. Da det ikke foreligger slike planer, anses nåverdien av utsatt skatt av risikoutjevningfondet å være uvesentlig, og det er således ikke avsatt for utsatt skatt på dette.

	2022	2021
Beregning av utsatt skatt		
Gevinst- og tapskonto pr 1.1.	8 850	11 063
Inntektsført 20 % i år	-1 770	-2 213
Årets avsetning til egne pensjonsforpliktelser (ikke fradragsberettigede)	-1 847	-1 293
Akkumulert fremførbart skattemessig underskudd	0	-1 367
Grunnlag for beregning av utsatt skatt	5 233	6 191
Utsatt skatt, 25 % - Balansepost 15.2.2	1 308	1 548
Utsatt skatt pr 1.1. (negativt fortegn)	-1 548	-2 766
Bokført endring i utsatt skatt i år	-239	-1 218
Beregning av inntektsskatt		
1: Skattepliktig resultat av teknisk regnskap	2 798	-17 075
Resultat ikke-teknisk regnskap (post 15)	-27 820	26 767
Post 12.2: Renteinntekt tilbakebetalt skatt - ikke skattepliktig	-8	0
Post 12.4: Verdiendringer; tilbakeført pga ikke fradragsberettiget	54 577	-12 303
Post 12.2/12.5: Tilbakef. innt. aksje-/eiend.fond. Kun 3 % av utb. er sk.pl.	-25 439	-9 246
Post 14.2: Tilbakeført ikke fradragsberettigede kostnader	297	242
3 % av utbytte aksjefond og eiendomsfond	44	39
Skattemessig overskudd eiendomsfond	1 423	1 036
2: Skattepliktig resultat av ikke-teknisk regnskap	3 075	6 535
3: Inntektsført 20 % av gevinst- og tapskonto (midlertidige forskjeller)	1 770	2 213
4: Redusert risikoutjevningfond i forhold til beholdning pr 31.12.17	0	7 052
5: Underskudd til framføring (-)	-1 275	0
Grunnlag for beregning av inntektsskatt (1+2+3+4+5)	6 368	-1 275
Beregnet inntektsskatt (25 %)	1 592	0
Sum beregnet skatt i år (utsatt skatt + bokført inntektsskatt)	1 353	-1 218
For mye (-)/for lite (+) avsatt periodeskatt tidligere år	0	2
Skattekostnad - Resultatpost 17	1 353	-1 216
Beregning av formuesskatt		
Eiendeler iht balansen	5 788 327	6 039 400
Korrigerte verdier eiendomsfond iht ligningsoppgaver	-216 492	-198 240
Gjeld (ikke inkludert skyldig skatt og egne pensjonsforpliktelser)	-5 424 786	-5 670 340
Verdsettingsrabatt - netto	-16 135	-33 920
Grunnlag for beregning av formuesskatt	130 914	136 900
Beregnet formuesskatt (0,25 % i 2022, 0,15 % i 2021)	327	205
Bokført formuesskatt - Balansepost 15.3	327	236
For mye (-)/for lite (+) avsatt formuesskatt tidligere år	-30	-13
Formuesskatt i resultatregnskapet - inngår i resultatpost 14.2	297	222

I regnskapet er det brukt estimerte tall for 2022 pga at regnskap avsluttes før alle ligningsoppgavene er mottatt. Tall for 2021 er iht ligningsdata, og har små differanser ift skattenoten fra i fjor.

	2022	2021
Beregning av inntektsskatt fordelt på inntektstype		
Administrasjonsresultat	-1 183	633
Rentegarantipremie	1 100	1 100
Avsatt til risikoutjevningfond	2 881	6 610
Renter bankinnskudd, obligasjonsfond, obligasjoner, ansvarlige lån	2 219	3 269
Aksjefond: Utbytte, rabatt forv.honorar, salgsgevinst. Kun skattepliktig med 3 %.	15	14
Obligasjoner: Utbytte, rabatt forvaltningshonorar, salgsgevinst, div. andre finansinntekter	-468	2 450
Skattemessig overskudd eiendomsfond	1 452	1 061
Forvaltningskostnader, fradragsberettigede	-142	-259
Inntektsført 20 % av gevinst- og tapskonto (midlertidige forskjeller)	1 770	2 213
Frigjorte midler i fbm levealdersjustering og oppreservering til ny dødelighetstariff	0	-25 418
Redusert risikoutjevningfond i forhold til beholdning pr 31.12.17	0	7 052
Fremført underskudd tidligere år	-1 275	0
Grunnlag for beregning av inntektsskatt	6 368	-1 275
Beregnet inntektsskatt (25 %)	1 592	0

Note 11 - Obligasjoner, holdt til forfall

	Bokført verdi	Herav pål. renter	Avkastning i år	Avkastning i år i %
Obligasjoner - Norske	250 754	754	9 547	4,12 %
Andel kollektivporteføljen - Balansepost 6.3.1	234 782			
Andel selskapsporteføljen - Balansepost 2.3.1	-15 972			

Note 12 - Aksjer og andeler (aksje- og eiendomsfond)

	Bokført verdi	Herav urealisert	Avkastning i år	Avkastning i år i %
Aksjefond - Nordiske aksjer				
Alfred Berg Gambak	66 608	34 205	-8 042	-8,12 %
DNB Grønt Norden A	54 671	4 671	-11 052	-16,77 %
Elgar Kapital AS (alternativt investeringsfond)	23 894	1 631	-1 186	-4,89 %
KLP AksjeNorge Indeks S	89 819	805	826	2,03 %
Nordea Norge Pluss	49 723	-277	-149	-0,64 %
Nordea Norge Verdi	0	0	-5 779	-11,01 %
Sum aksjefond - Nordiske aksjer	284 716	41 035	-25 382	-8,30 %
Aksjefond - Internasjonale aksjer				
AKO Global Long Only C1	28 232	7 456	-20 459	-35,12 %
AKO Global Long Only CF1	78 792	18 792	-26 611	-25,25 %
Baillie Gifford	210 521	70 754	-99 297	-32,11 %
BNP Paribas Global Climate Impact	151 859	33 108	-38 285	-19,55 %
Generation IM Global Equity Fund LLC	39 205	-4 534	-4 534	-13,81 %
Genesis Emerging Markets (alternativt investeringsfond)	78 916	-19 298	-14 071	-15,13 %
KLP Aksjeglobal Indeks Valutasikret S	437 945	70 649	-51 475	-16,31 %
Nordea 1 - Global Climate & Environment	140 989	40 989	-15 512	-9,89 %
Nordea Stabile Aksjer Global Etisk	0	0	16 345	7,43 %
Nordea Stabile Aksjer Global Hdg NOK	266 282	2 090	2 156	6,77 %
Skagen Global C	0	0	-28 411	-15,15 %
T. Rowe Price Global Value I10	155 505	5 505	5 764	5,75 %
Sum aksjefond - Internasjonale aksjer	1 588 246	225 510	-274 391	-15,19 %
Sum aksjefond	1 872 962	266 545	-299 772	-14,20 %
Eiendomsfond				
DEAS Eiendomsfond Norge I IS/AS	258 409	35 621	-3 394	-1,28 %
DNB Scandinavian PropFund 4 KS og IS/AS	127 356	20 135	1 975	1,53 %
Pareto Eiendomsfelleskap IS/AS	109 586	-251	-3 432	-3,75 %
Storebrand Eiendomsfond Norge KS	131 643	9 698	-3 966	-2,82 %
Union Core Real Estate Fund IS/AS	161 988	6 988	-3 807	-2,22 %
Sum eiendomsfond	788 982	72 191	-12 623	-1,58 %
Sum aksje- og eiendomsfond	2 661 944	338 736	-312 396	
Andel kollektivporteføljen - Balansepost 6.4.1	2 492 385			
Andel selskapsporteføljen - Balansepost 2.4.1	169 558			

Aksjerisiko inkludert alternative investeringer sikres ved at man foretar diversifiserte investeringer både mht regioneksponering og sektoreksponering. Aksjeporteføljen består av aksjefond og alternative investeringsfond, som samlet sett gir en god global diversifisering. Fondene består i hovedsak av børsnoterte aksjer.

Det er kommitert kr 30 mill for tegning i PE-fondet Pareto Solar. Dette vil trolig skje i løpet av 2023.

Note 13 - Rentebærende verdipapirer (obligasjons- og pengemarkedsfond)

	Bokført verdi	Herav urealisert	Avkastning i år	Avkastning i år i %
Obligasjonsfond - Nordiske obligasjoner				
Alfred Berg Nordic IG INST	0	0	-6 791	-6,66 %
Alfred Berg Nordic IG Mid Dur INST	290 143	-5 130	-3 657	-1,87 %
Alfred Berg Obligasjon	162 623	-7 137	-4 757	-2,83 %
DNB Kredittobligasjon B	365 651	-14 164	-8 164	-2,59 %
DNB Nordic Investment Grade	0	0	-11 754	-5,99 %
DNB Obligasjon B	131 773	-5 724	-3 193	-2,53 %
DNB Obligasjon Norden B	245 880	5 364	5 422	10,16 %
Nordea FRN Kreditt	0	0	-1 375	-1,63 %
Nordea Obligasjon III	110 839	3 677	4 046	17,07 %
Sum obligasjonsfond - Nordiske obligasjoner	1 306 909	-23 114	-30 224	-2,39 %
Obligasjonsfond - Internasjonale obligasjoner				
AXA Global Sustainable Aggregate Hdg NOK	229 836	-32 929	-33 680	-12,78 %
Nordea1 - European Covered Bond NOK	186 204	-13 796	-22 687	-10,85 %
Payden Global Short Bond Fund NOK	215 727	-8 605	-10 034	-4,02 %
Mercer Short Duration Global Fund 2 - Pimco	0	0	-5 627	-8,38 %
Mercer Short Duration Global Fund 1 - Robeco	0	0	-8 037	-5,33 %
RobecoSAM Global Green Bonds NOKH	41 149	-8 851	-8 333	-16,81 %
RobecoSAM Global SDG Credits IH NOKH	124 745	4 745	4 814	24,41 %
Storebrand Global Obligasjon 1-3 B	309 347	-6 765	-6 639	-2,60 %
T. Rowe Price Global Aggregate Bond Fund NOK	130 110	-19 890	-17 538	-11,85 %
Sum obligasjonsfond - Internasjonale obligasjoner	1 237 118	-86 091	-107 761	-7,63 %
Sum obligasjonsfond	2 544 027	-109 205	-137 985	-4,43 %
Pengemarkedsfond				
Holberg Likviditet	201 110	435	3 089	1,83 %
Sum pengemarkedsfond	201 110	435	3 089	1,83 %
Sum obligasjons- og pengemarkedsfond	2 745 137	-108 770	-134 896	
Andel kollektivporteføljen - Balansepost 6.4.2	2 570 280			
Andel selskapsporteføljen - Balansepost 2.4.2	174 858			
Til sammenligning: Avkastning bankinnskudd, fra note 3 (beholdning i note 16)			2 431	2,54 %

Note 14 - Verdiendringer på investeringer

	2022	2021
Aksjefond - Nordiske aksjer	-105 793	44 383
Aksjefond - Utenlandske aksjer	-561 679	205 516
Eiendomsfond	-39 613	49 068
Obligasjonsfond - Nordiske obligasjoner	-9 498	-44 469
Obligasjonsfond - Utenlandske obligasjoner	-142 290	-56 622
Pengemarkedsfond	347	261
Sum	-858 525	198 137
Andel kollektivporteføljen - Resultatpost 2.4	-803 948	185 834
Andel selskapsporteføljen - Resultatpost 12.4	-54 577	12 303

Note 15 - Kategorisering av finansielle instrumenter målt til virkelig verdi

	Nivå 1 Børsnoterte priser	Nivå 2 Observerbar input	Nivå 3 Ikke obser- verbar input
Aksjefond og alternative investeringsfond	1 872 962		
Obligasjoner		2 995 892	
Eiendomsfond		788 982	

Nivå 1: Noterte priser i aktive markeder for identiske eiendeler eller forpliktelser.

Nivå 2: Andre data enn noterte priser som inngår i nivå 1, som er direkte eller indirekte avledet av priser.

Nivå 3: Verdier som ikke eller i liten grad bygger på observerbare markedsdata.

Aksjefond som består av børsnoterte aksjer plasseres i nivå 1. I samarbeid med obligasjonsforvalter er statsobligasjoner plassert i nivå 1, mens andre obligasjoner og obligasjonsfond er i nivå 2. Eiendomsfond verdsettes på bakgrunn av lett tilgjengelige markedsdata, som hører inn under nivå 2.

Note 16 - Utlån og fordringer - Virkelig verdi

	2022	2021
Fakturert ikke forfalt premie	11 641	21 420
Fordringer - mellomværende mot forvalter	8 477	6 926
Fordringer - andre	20	14
Bankkonto drift	106 451	112 406
Bankkonto skattetrekk	3 903	3 812
Sum utlån og fordringer	130 492	144 579
Andel kollektivporteføljen - Balansepost 6.4.3	122 180	135 303
Andel selskapsporteføljen - Fordringer - Balansepost 3.2	1 283	1 820
Andel selskapsporteføljen - Bankkontoer - Balansepost 4.2	7 029	7 456

Note 17 - Egenkapital

	2022	2021
Innskutt egenkapital		
Inngående balanse	206 247	187 463
Belastet pga oppreservering ny dødelighetstariff	0	-1 216
Årets egenkapitalinnskudd	21 000	20 000
Sum innskutt egenkapital - Balansepost 10	227 247	206 247
Risikoutjevningfond		
Inngående balanse	38 508	56 100
Belastet pga oppreservering ny dødelighetstariff	0	-24 202
Tilført fra renteresultat	-2 773	2 878
Tilført fra risikoresultat	5 654	3 732
Sum risikoutjevningfond - Balansepost 11.1	41 389	38 508
Ansvarlig kapital - Opptjent		
Inngående balanse	103 278	86 954
Rentegarantipremie (fra teknisk regnskap)	1 100	1 100
Administrasjonsresultat (fra teknisk regnskap)	-1 183	633
Resultat ikke-teknisk (unntatt R 12.4 verdiendringer, som er med i posten under)	26 758	14 464
Skattekostnader	-1 353	1 216
Endring aktuarielt tap OCI - Resultatpost 19.1.2	-1 847	-1 088
Sum ansvarlig kapital - Opptjent	126 753	103 278
Urealisert gevinst finansielle eiendeler i selskapsporteføljen		
Inngående balanse	57 751	45 448
Selskapsandelen av årets endring urealisert gevinst/tap - Resultatpost 12.4	-54 577	12 303
Sum urealisert gevinst finansielle eiendeler i selskapsporteføljen	3 173	57 751
Sum annen opptjent egenkapital - Balansepost 11.2	129 927	161 029

Note 18 - Forsikringsmessige forpliktelser

	Resultat		Balanse	
	2022	2021	2022	2021
Ordinær premiereserve				
Inngående balanse			3 414 991	3 090 893
Avsetning - Ordinært - Resultatpost 6.1.1			326 712	324 098
Sum ordinær premiereserve			3 741 703	3 414 991
Administrasjonsreserve				
Inngående balanse			102 450	92 727
Avsetning - Ordinært - Resultatpost 6.1.1			9 801	9 723
Sum administrasjonsreserve			112 251	102 450
IBNR-avsetning				
Inngående balanse			45 000	45 000
Avsetning - Ordinært - Resultatpost 6.1.1			0	0
Sum IBNR-avsetning			45 000	45 000
Sum premiereserve mv. - Balansepost 13.1			3 898 954	3 562 441
Tilleggsavsetninger				
Inngående balanse			421 748	369 314
Overført saldo til bufferfond i januar 2022	-421 748	0		
Fra avkastningsresultat - Resultatpost 6.2	0	52 434	-421 748	52 434
Sum tilleggsavsetninger - Balansepost 13.2			0	421 748
Kursreguleringsfond (se også note 14)				
Inngående balanse			1 030 740	844 906
Overført saldo til bufferfond i januar 2022	-1 030 740	0		
Overført til - Resultatpost 6.3	0	185 834		
Overført fra - Resultatpost 6.3	0	0	-1 030 740	185 834
Sum kursreguleringsfond - Balansepost 13.3			0	1 030 740
Bufferfond				
Inngående balanse			0	0
Overført saldo fra TA/kursreg.fond i januar 2022	1 452 488	0		
Fra avkastningsresultat - Resultatpost 6.4	-500 506	0	951 983	0
Sum bufferfond - Balansepost 13.4			951 983	0
Premiefond				
Inngående balanse			610 575	489 175
Garantert rente - Resultatpost 6.4 (2 % i år)	11 210	11 124		
Avsetning pga opppreservering - Resultatpost 6.4	0	25 418		
Bruk av premiefond (For 2020 er beløpet kr -100'.)	-100 138	-3		
Renteresultat, meravkastning, i resultatpost 8.1	0	17 409		
Renteresultat, disponert, i resultatpost 8.1	0	63 721		
Fra risikoresultat, i resultatpost 8.2	5 654	3 732	-83 273	121 400
Sum premiefond - Balansepost 13.5			527 301	610 575
Premiefond i % av årlig premie iht resultatpost 1.1			126,5 %	151,4 %

Note 19 - Andre forpliktelser/påløpte kostnader

	2022	2021
Andre forpliktelser		
Skattetrekk	3 903	3 796
Arbeidsgiveravgift og finansskatt	180	241
Kortsiktig gjeld, herav leverandørgjeld mm.	434	376
Sum andre forpliktelser - Balansepost 16.3	4 518	4 412
Påløpte kostnader		
Feriepenger	538	524
Arbeidsgiveravgift og finansskatt på feriepenger	103	100
Sum påløpte kostnader - Balansepost 17	641	624

Note 20 - Resultatanalyse teknisk regnskap

	2022	2021
Avkastningsresultat		
Finansinntekter - Resultatpost 2	-408 073	410 638
- Garantert rente premiereserve	83 995	77 239
- Garantert rente premiefond - Resultatpost 6.5	11 210	11 124
- Avkastning premiefond utover garantert rente, i resultatpost 8.1	0	17 409
- Avkastning risikoutjevningfond	-2 773	2 878
= Avkastningsresultat	-500 506	301 989
Disponering:		
Bufferfond - Resultatpost 6.4 (kursreg.fond for 2021 - Res. 6.3)	-500 506	185 834
Tilleggsavsetninger - Resultatpost 6.2 (kun 2021)	0	52 434
Premiefond, i resultatpost 8.1	0	63 721
Administrasjonsresultat		
Samlet premie til administrasjon	20 525	20 987
- Herav til administrasjonsreserve	7 454	7 568
- Årets faktiske omkostninger - Resultatpost 9	14 255	12 786
Administrasjonsresultat. Disponeres til annen opptjent egenkapital	-1 183	633
Risikoresultat		
Premieinntekter - Resultatpost 1	416 671	403 267
+ Andre forsikringsrelaterte inntekter - Resultatpost 4	0	70
- Utbetalte pensjoner - Resultatpost 5	138 673	124 772
- Endring premiereserve - Resultatpost 6.1.1	336 513	333 821
- Forsikringsrelaterte driftskostnader - Resultatpost 9	14 255	12 786
+ Garantert rente premiereserve, jf. "Avkastningsresultat"	83 995	77 239
- Rentegarantipremie til egenkapital	1 100	1 100
- Administrasjonsresultat til egenkapital	-1 183	633
Risikoresultat	11 308	7 463
Disponering:		
Risikoutjevningfond	5 654	3 732
Premiefond - Resultatpost 8.2	5 654	3 732

Note 21 - Totalresultat overført til egenkapital og risikoutjevningfond

	2022	2021
Resultat av teknisk regnskap: Administrasjonsresultat	-1 183	633
Resultat av teknisk regnskap: Rentegarantipremie	1 100	1 100
Resultat av teknisk regnskap: Avsatt til risikoutjevningfond	2 881	6 610
Resultat av teknisk regnskap: Oppreservering belastet risikoutjevningfond	0	-24 202
Resultat av teknisk regnskap: Oppreservering belastet egenkapital	0	-1 216
Resultat av ikke-teknisk regnskap - Resultatpost 15	-27 820	26 767
Skattekostnader - Resultatpost 17	-1 353	1 216
Estimatendringer i fbm ytelsesbaserte pensjonsordninger - Resultatpost 19.1.2	-1 847	-1 088
Totalresultat - Resultatpost 20	-28 221	9 820

Note 22 - Kapitalavkastning

	2022	2021	2020	2019	2018
Avkastning - Dietz-beregnet	-7,20 %	7,99 %	7,53 %	11,34 %	-1,11 %
Avkastning underporteføljer:					
Aksjefond - Nordiske aksjer	-8,30 %	23,12 %	13,01 %	19,29 %	-3,06 %
Aksjefond - Internasjonale aksjer	-15,19 %	20,68 %	14,86 %	28,42 %	-6,86 %
Eiendomsfond	-1,58 %	11,20 %	8,47 %	6,56 %	6,02 %
Obligasjonsfond - Nordiske obl.	-2,39 %	-0,32 %	3,73 %	4,15 %	1,45 %
Obligasjonsfond - Internasjonale obl.	-7,63 %	-1,21 %	3,65 %	5,03 %	0,19 %
Obligasjoner - Holdt til forfall	4,12 %	3,60 %	-	-	-
Pengemarkedsfond	1,83 %	0,65 %	1,36 %	2,10 %	1,18 %
Bankinnskudd	2,54 %	1,08 %	1,24 %	1,99 %	1,25 %

Note 23 - Pensjonsforpliktelser egne ansatte

	2022	2021
Brutto påløpt pensjonsforpliktelse	16 611	16 763
- Pensjonsmidler	13 471	15 470
= Netto forpliktelse - Balansepost 15.1	3 140	1 293

Endring årets balanseførte forpliktelse - Resultatpost 19.1.2 1 847 1 088

Medlemsstatus	01.01.2023	01.01.2022
Antall aktive/fratrådte/pensjonister	7/3/2	6/3/2
Gjennomsnittlig pensjonsgrunnlag, aktive (tall i hele kr)	730 640	726 561
Gjennomsnittsalder, aktive	50,69	49,84
Gjennomsnittlig tjenestetid, aktive	11,33	12,10
Forventet gjenstående tjenestetid, aktive	9,67	9,86

Forutsetninger 1.1.2023

Diskonteringsrente: 3 %, lønnsvekst: 3,5 %, G-regulering: 3,25 %, pensjonsregulering: 2,48 %, forventet avkastning: 3 %.

Oppstilling av endringer i egenkapital

	Innskutt egenkapital	Risiko-utjevning-fond	Annen opptjent egenkap.	Ureal. gev. fin. eiend. selskapsp.	Sum egenkapital
Egenkapital 1.1.2022	206 247	38 508	103 278	57 751	405 784
Innskutt i 2022	21 000				21 000
Årets resultatavsetninger iht note 21	0	2 881	23 475	-54 577	-28 221
Egenkapital 31.12.2022	227 247	41 389	126 753	3 173	398 563

Kontantstrømoppstilling

	2022	2021
Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter		
Innbetalt premie og AFP	344 407	307 459
Utbetalte pensjoner inkl AFP	-170 299	-158 578
Utbetalte refusjoner iht overføringsavtalen	-13 390	-11 709
Innbetalte refusjoner iht overføringsavtalen	27 075	25 692
Utbetalinger til leverandører av varer og tjenester	-7 023	-6 928
Utbetalinger til ansatte, arbeidsgiveravgift mv.	-7 209	-6 364
Utbetaling av skatter	-197	-4 123
Netto kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter	173 364	145 448
Kontantstrømmer fra finansielle eiendeler		
Kjøp andeler i aksjefond	-884 459	-100 849
Salg andeler i aksjefond	718 602	260 180
Kjøp andeler i eiendomsfond	-59 890	-85 397
Kjøp andeler i obligasjons- og pengemarkedsfond	-1 412 462	-638 119
Salg andeler i obligasjons- og pengemarkedsfond	1 513 892	553 166
Kjøp obligasjoner	-115 000	-135 000
Utbytte	28 906	25 691
Renter bankinnskudd	2 431	1 125
Renter obligasjoner	7 750	0
Netto kontantstrøm fra finansielle eiendeler	-200 229	-119 203
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter		
Innbetalt egenkapital	21 000	20 000
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	21 000	20 000
Sum kontantstrøm (= netto endring bank)	-5 865	46 245
Beholdning bankkontoer pr 1.1.	116 219	69 974
Beholdning bankkontoer pr 31.12. (se også note 16)	110 354	116 219
Differanse - Endring bank	-5 865	46 245

Kontantstrømoppstillingen utarbeides etter den direkte metoden. Bankkontoer som omfattes av oppstillingen er driftskonto, forvaltningskonto og skattetrekkkonto.

BEGREPSFORKLARING

AFP

Avtalefestet pensjon. En ordning som gir de mellom 62 og 67 år anledning til å førtidspensjonere seg under gitte forutsetninger.

AFP-kostnader - netto

Sandnes kommunes utbetalinger til AFP-pensjonister. Beløpet er mindre enn SKPs totale AFP-utbetalinger pga refusjonsordningen, der innkommende refusjon er høyere enn utgående.

Alderspensjon

Pensjon som utbetales fra en avtalt alder. Utbetalingen kan komme fra folketrygden, tjenestepensjonsordning og/eller egen pensjonsordning.

Avkastning - verdijustert

Avkastning basert på endring i markedsverdier, renteinntekter, utbytte, realisert avkastning/tap ved salg av finansielle eiendeler.

Avkastningsberegning – Dietz

Iht forskrift skal kapitalavkastning beregnes månedlig etter såkalt «Modifisert Dietz», der avkastning beregnes med en prosentsats for hver måned, og månedene samlet utgjør årets avkastning. Denne metoden passer når man får tilført mye eller ujevn kapital i løpet av året. Tilført kapital = innbetalinger som ikke gjelder avkastning, f.eks. pensjonspremie og egenkapital.

Avkastningsberegning - Hardy

Avkastning i prosent av (forvaltningskapital 1.1. + (årets kapitaltilførsel/2)). Denne metoden passer når man får tilført lite eller jevn kapital i løpet av året.

Bufferfond

Nytt fom 2022, da kursreguleringsfond og tilleggsavsetninger ble slått sammen til bufferfond. Inngår i bufferkapitalen som påvirker solvenskapitaldekningen. Årets avkastningsresultat i kollektivporteføljen, bestående av både urealiserte og realiserte gevinster, kan avsettes her, samt at negativt avkastningsresultat kan dekkes av fondet. Det kan også settes av beløp her i løpet av året.

Driftskostnader

Kostnader knyttet til drift av pensjonskassen.

Gjennomsnittlig beregningsrente

Pensjonskassen er forpliktet til å sikre en avkastning på premiereserven minst tilsvarende grunnlagsrenten. Ved beregning av premiereserven er det derfor lagt til grunn en grunnlagsrente for opptjening før 31.12.2011 på 3,0% og for ny opptjening og regulering av opptjente rettigheter etter 1.1.2012 er grunnlagsrenten 2,0%. Dette gir en gjennomsnittlig beregningsrente på 2,18% pr. 31.12.2021.

Gjennomsnittlig durasjon på forpliktelser

Aktuarberegnet gjennomsnittlig estimert løpetid på alle pensjonsforpliktelser.

Ikke forsikringsbare ytelser (IFY)

De ytelsene som ikke finansieres gjennom pensjonskassens ordinære årspremie. Pensjonskassen skal ikke bære risikoen for disse ytelsene, og de blir derfor avregnet i forbindelse med det årlige forsikringstekniske oppgjøret.

Indeks

Alle våre porteføljer måles mot en referanseindeks som består av en slags gjennomsnittlig avkastning av tilsvarende eiendeler med tilnærmet samme type risiko.

Kollektivportefølje

Medlemmenes relative «eierandel» av pensjonskassens midler. I resultatregnskapet presentert som «Teknisk regnskap». Se også forklaring til «selskapsportefølje».

Medlemmer - aktive

Ansatte i Sandnes kommune som er tilsluttet SKP.

Medlemmer - fratrukkte

Tidligere ansatte i Sandnes kommune som var tilsluttet SKP.

Netto pensjonskostnader

SKP sine kostnader relatert til pensjonsutbetalinger justert for inngående og utgående refusjoner.

Pensjonister

Mottakere av en ytelse fra SKP. Med ytelse menes alderspensjon (herunder AFP), uførepensjon, ektefellepensjon og barnpensjon.

Premie - medlemspremie

2 % som trekkes av lønnsinntaker for å bidra til å finansiere pensjonsforpliktelsen.

Premie - normalpremie

Variierende sats (8-10 %) som beregnes av aktuar. Arbeidsgiver (Sandnes kommune) sitt bidrag til å finansiere pensjonsforpliktelsen.

Premie - reguleringspremie

Dekkes av arbeidsgiver (Sandnes kommune), og gjelder årets økning i grunnbeløpet og lønnsvekst.

Premiefond

Fond som sponsor (Sandnes kommune) disponerer. Dette fondet består av disponert overskudd basert på positivt avkastningsresultat. Sandnes kommune kan benytte det til å finansiere premieinnbetalingene. Se også note 1.2.

Premieinntekter

Inntekter relatert til premie innbetalt fra Sandnes kommune og tilhørende virksomheter. Det er flere premiesatser som beregnes av vår aktuar, og som SKP fakturerer Sandnes kommune for å dekke årets endring i fremtidig pensjonsforpliktelse.

Premiereserve

Den aktuarberegnete størrelsen på pensjonskassen sin pensjonsforpliktelse. Se også note 1.2.

Refusjoner

Oppgjør mellom pensjonskassene. En ytelse betales ut av den siste pensjonsordningen medlemmet var ansatt i. Dersom du tidligere har vært tilknyttet en annen pensjonsordning, administrerer siste ordning dette. I etterkant gjør pensjonskassene opp seg imellom dersom man har en fordring (tidligere opptjening i annen pensjonsordning) eller en forpliktelse (tidligere opptjening i SKP).

Rentegarantipremie

Prisen pensjonskassen skal ta av kundene for å garantere en avkastning på pensjonsmidlene minst lik grunnlagsrenten for avtalen. Prisen avhenger av markedsrentenivå og av bufferkapitalsituasjonen.

Risikoresultat

Summen av alle forutsetninger som er lagt til grunn for utvikling i medlemsbestanden knyttet til innmelding, utmelding, død, uførhet, kjønns sammensetning etc. sett i forhold til den faktiske utviklingen i et kalenderår. Dersom man har forutsett en mer negativ utvikling enn det som faktisk har inntruffet, blir risikoresultatet positivt, og vice versa.

Risikoutjevningfond

Fond som benyttes til å dekke inn negativt risikoresultat. Se også note 1.2.

Selskapsportefølje

Sandnes kommune sin relative «eierandel» av pensjonskassens midler. I resultatregnskapet presentert som «Ikke-teknisk regnskap». Se også forklaring til «kollektivportefølje».

Solvenskapitaldekning

Dette er knyttet til Solvens II-regelverket som alle pensjonskasser måtte forholde seg til fra 1.1.2019. Solvenskapitaldekningen (SKD) er et uttrykk for vår mye bufferkapital en pensjonskasse har ift risikoen i eiendelene. Kravet er på minimum 100%. SKD er en brøk hvor telleren består av bufferkapitalen og nevneren består av den kvantifiserte risikoen i eiendelene.

Uførepensjon

Pensjon som utbetales ved uførhet. Utbetalingen kan komme fra folketrygden (uføretrygd), tjenstepensjonsordningen og/eller uføreforsikring.

Uavhengig revisors beretning

Til styret i Sandnes Kommunale Pensjonskasse

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet til Sandnes Kommunale Pensjonskasse.

<p>Årsregnskapet består av:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Balanse per 31. desember 2022, • Resultatregnskap 2022 • Kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per 31. desember 2022 • Noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.	<p>Etter vår mening:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oppfyller årsregnskapet gjeldende lovkrav, og • Gir årsregnskapet et rettviseende bilde av pensjonskassens finansielle stilling per 31. desember 2022 og av dens resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret i samsvar med forskrift om årsregnskap for pensjonsforetak.
--	---

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet nedenfor under Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet. Vi er uavhengige av pensjonskassen i samsvar med kravene i relevante lover og forskrifter i Norge og International Code of Ethics for Professional Accountants (inkludert internasjonale uavhengighetsstandarder) utstedt av International Ethics Standards Board for Accountants (IESBA-reglene), og vi har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Innhentet revisjonsbevis er etter vår vurdering tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Annen informasjon

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for annen informasjon. Annen informasjon består av årsberetningen og annen informasjon i årsrapporten, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen. Vår konklusjon om årsregnskapet ovenfor dekker ikke annen informasjon.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese annen informasjon. Formålet er å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom annen informasjon og årsregnskapet og den kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen av årsregnskapet, eller hvorvidt informasjon i annen informasjon ellers fremstår som vesentlig feil. Vi har plikt til å rapportere dersom annen informasjon fremstår som vesentlig feil. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Konklusjon om årsberetningen

Basert på kunnskapen vi har opparbeidet oss i revisjonen, mener vi at årsberetningen

- er konsistent med årsregnskapet og
- inneholder de opplysninger som skal gis i henhold til gjeldende lovkrav.

Styret og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med forskrift om årsregnskap for pensjonsforetak. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til pensjonskassen sin evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avviklet.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon er å anse som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke de økonomiske beslutningene som brukerne foretar på grunnlag av årsregnskapet.

For videre beskrivelse av revisors oppgaver og plikter vises det til:
<https://revisorforeningen.no/revisjonsberetninger>

BDO AS

Stig Fjelldahl
statsautorisert revisor
(elektronisk signert)

PENNEO

Signaturene i dette dokumentet er juridisk bindende. Dokument signert med "Penneo™ - sikker digital signatur".
De signerende parter sin identitet er registrert, og er listet nedenfor.

"Med min signatur bekrefter jeg alle datoer og innholdet i dette dokument."

Stig André Fjell Dahl

Partner

Serienummer: 9578-5997-4-4492

IP: 80.203.xxx.xxx

2023-03-22 13:11:45 UTC

Dokumentet er signert digitalt, med **Penneo.com**. Alle digitale signatur-data i dokumentet er sikret og validert av den datamaskin-utregnede hash-verdien av det opprinnelige dokument. Dokumentet er låst og tids-stemplet med et sertifikat fra en betrodd tredjepart. All kryptografisk bevis er integrert i denne PDF, for fremtidig validering (hvis nødvendig).

Hvordan bekrefter at dette dokumentet er originalen?

Dokumentet er beskyttet av ett Adobe CDS sertifikat. Når du åpner dokumentet i

Adobe Reader, skal du kunne se at dokumentet er sertifisert av **Penneo e-signature service** <penneo@penneo.com>. Dette garanterer at innholdet i dokumentet ikke har blitt endret.

Det er lett å kontrollere de kryptografiske beviser som er lokalisert inne i dokumentet, med Penneo validator - <https://penneo.com/validator>

Sandnes kommunale pensjonskasse
Att: Terje Frafjord
terje.frafjord@sandnes.kommune.no

Bergen 17. mars 2023

Aktuarerklæring

Sandnes kommunale pensjonskasse - 2022

Under henvisning til det fremlagte regnskapet for 2022 bekreftes det at de forsikringstekniske avsetninger er foretatt i samsvar med gjeldende beregningsgrunnlag som spesifisert i forsikringsvirksomhetsloven § 3-9 Premiereserve knyttet til kontraktfastsatte forpliktelser.

For dødelighet og sivilstandselementer er benyttet det forsikringstekniske beregningsgrunnlaget K2021_KLP. Denne tariffen tar utgangspunkt i K2013 fastsatt av Finanstilsynet, men med en sterkere levealdersforbedring for menn.

For uførhet er det benyttet et eget grunnlag, KFSU2015, basert på uføreerfaringene i årene 2011-2013 i pensjonskasser med KLP Forsikringservice som aktuar.

Pristariffene er meldt Finanstilsynet som angitt i forsikringsvirksomhetsloven § 3-7 Meldeplikt og tilsyn med pristariffer.

Med vennlig hilsen
For KLP Forsikringservice AS

Arnfinn Osmundsvaag
Ansvarshavende aktuar KLP FS